

kerk
in actie

Jaarverslag 2022

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431984/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Protestantse
Kerk

Geloven in delen, delen in geloof

Onze missie

Kerk in Actie zet zich samen met kerken en organisaties wereldwijd in voor een samenleving waarin mensen tot hun recht komen, weet hebben van Gods liefde voor allen, in vrede samenleven en zorg dragen voor elkaar en de schepping. Dat doen wij omdat we geloven in delen en willen delen in geloof.

Onze organisatie

Kerk in Actie is onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland. We helpen de kerk om in actie te komen en te bouwen aan een toekomst waarin ieder mens telt. Daarvoor werken we op allerlei manieren samen met lokale gemeenten en diaconieën in Nederland en met partners in meer dan dertig andere landen. Dankzij ons krachtige netwerk komen we in die landen tot in de haarvaten van de samenleving.

Onze speerpunten

In ons werk richten we ons op vijf speerpunten die zijn vastgesteld door de generale synode van de Protestantse Kerk:

- 1. De Bijbel als levensbron*
- 2. Kerken in een minderheidssituatie*
- 3. Kinderen en jongeren*
- 4. Mensen op zoek naar veiligheid*
- 5. Armoede*

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Bestuursverslag	5
1.1 De missie van Kerk in Actie	6
1.2 Onze activiteiten in 2022	9
1.3 Onze plannen voor 2023	17
1.4 Monitoring	18
1.5 Medewerkers en organisatie	19
1.6 Risicobeheer en integriteit	22
1.7 Duurzaamheid	24
1.8 Goed bestuur	26
1.9 Financieel beleid en resultaten	30
1.10 Verantwoordingen ten behoeve van de samenwerkende hulporganisaties	34
2. Jaarrekening	36
2.1 Balans (na resultaatverwerking)	37
2.2 Staat van baten en lasten	38
2.3 Resultaatverdeling	39
2.4 Kasstroomoverzicht	40
2.5 Toelichting behorende tot de jaarrekening	40
2.6 Toelichting op de balans	44
2.7 Toelichting op de baten	50
2.8 Toelichting op de lasten	52
2.9 Personeelskosten Kerk in Actie	55
2.10 Kosten directie	56
2.11 Vaststelling	57
2.12 Overige gegevens	58

Foto cover: Kerk in Actie ondersteunt wereldwijd lokale kerken en christelijke organisaties in hun diaconale taak. Zoals in Ghana, waar straatmeisjes nieuwe kansen krijgen.

Leeswijzer

In dit jaarverslag leest u wat Kerk in Actie in 2022 aan werk heeft verzet. Het verslag bestaat uit twee onderdelen:

» Het bestuursverslag | hoofdstuk 1

In dit verslag vertellen we wat onze missie is en hoe we die vertaald hebben naar activiteiten in 2022. We laten ook zien hoe we onze organisatie op zo'n manier inrichten dat we integer, efficiënt en duurzaam kunnen werken.

» De jaarrekening | hoofdstuk 2

In dit verslag zijn de financiële cijfers van 2022 in kaart gebracht, met een uitgebreide toelichting.

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van Kerk in Actie. We kijken terug op een jaar waarin de wereld van crisis naar crisis struikelde. Maar ook een jaar waarin we mochten ervaren dat God niet loslaat. Op allerlei plekken zien we hoopvolle initiatieven opbloeien.

Toen de coronapandemie begin 2022 afzwakte, leek het of de wereld even op adem kon komen. Het was niet voor lang: op 24 februari barstte de oorlog in Oekraïne los. Het leidde tot massale vluchtelingenstromen, stijgende prijzen en wereldwijde voedseltekorten.

Ook de gevolgen van klimaatverandering tekenden zich scherp af. Ernstige droogte zorgde voor mislukte oogsten, grote overstromingen maakten miljoenen dakloos. En in eigen land zagen we mensonterende tafereelen bij de vluchtelingenopvang in Ter Apel en een groeiende kloof tussen rijk en arm.

Wat vraagt God nog meer van ons dan dat wij recht doen en trouw zijn en wandelen op zijn weg?

(bewerking Micha 6:8)

Waar het oog van de wereld vaak focust op de laatste crisis, proberen we bij Kerk in Actie breder te kijken. We zijn dankbaar dat ons werk ook in 2022 in de volle breedte kon doorgaan. Onze partners boden noodhulp op plekken waar elke dag telt. En tegelijk konden ze bouwen aan structurele verbetering in kwetsbare situaties.

▲ *De Thuisgevers.*

Zo werkte onze partnerorganisatie in Pakistan aan een duurzame toekomst voor jongeren. En in Nederland boden lokale kerken onderdak aan statushouders, in het project De Thuisgevers.

Een hoogtepunt was ons bezoek aan de Assemblee van de Wereldraad van Kerken in september 2022 in Karlsruhe. We spraken er met vele partners. De ontmoeting en het samen vieren met duizenden christenen maakte de wereldkerk tastbaar. De oproep om als wereldkerk een weg van gerechtigheid, verzoening en eenheid te gaan, inspireert ons bij het uitwerken van het jaarthema 2023-2024.

Terwijl we dit schrijven, zijn Turkije en Syrië zojuist opgeschrikt door een ernstige aardbeving. Met de Samenwerkende Hulporganisaties proberen we de eerste nood te lenigen. Ondanks het lijden en het verdriet dat we tegenkomen op zulke plekken, zijn we toch ook onder de indruk van de veerkracht van mensen. Het is aan ons om in zulke situaties trouw te zijn en recht te doen, zoals Micha 6 het schrijft.

Ds. K. (Karin) van den Broeke
programmaleider Kerk in Actie

P. (Pepijn) Trapman
manager buitenland Kerk in Actie

Ing. G.J. (Jurjen) de Groot MBA
algemeen directeur Kerk in Actie

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1. Bestuursverslag

Van het bestrijden van mensenhandel in Colombia tot het helpen van mensen in armoede in Nederland. En van het ontwikkelen van theologisch onderwijs in Zambia tot het versterken van geloofsgemeenschappen in Pakistan. In 2022 kon Kerk in Actie wereldwijd tientallen projecten ondersteunen. In dit bestuursverslag leest u wat onze missie is en wat we afgelopen jaar hebben bereikt.

KPMG Audit

Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.1 De missie van Kerk in Actie

**Opkomen voor de naaste, dichtbij en ver weg.
Dat is waar Kerk in Actie zich voor inzet.
Geïnspireerd door Jezus Christus delen we wat
ons gegeven is: tijd, talent, aandacht, geloof, geld
en goed. Een kennismaking met onze organisatie:
wat is onze missie en hoe vertalen we die naar
concrete doelen?**

Onze missie - waar gaan we voor?

Kerk in Actie is onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland. In samenwerking met lokale kerken en partnerorganisaties in meer dan dertig landen

▲ In Libanon ondersteunt Kerk in Actie kerken en christelijke organisaties om bakens van hoop te zijn.

willen we bouwen aan een toekomst waarin ieder mens telt. Kort maar krachtig is onze missie:

Kerk in Actie zet zich samen met kerken en organisaties wereldwijd in voor een samenleving waarin mensen tot hun recht komen, weet hebben van Gods liefde voor allen, in vrede samenleven en zorg dragen voor elkaar en de schepping. Dat doen wij omdat we geloven in delen en willen delen in geloof.

Ons werk is ingebed in de bredere visie en missie van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. Die worden uitgewerkt in de visienota *Van U is de toekomst* en in het beleidskader *De toekomst open tegemoet*. De missie van de dienstenorganisatie is:

De dienstenorganisatie draagt bij aan een toekomstgerichte kerk: betrokken op God, elkaar en de wereld. Zij ondersteunt lokale gemeenten, andere kerkplekken, classes en het geheel van de Protestantse Kerk als vindplaats van geloof, hoop en liefde.

In het werk van Kerk in Actie krijgt die betrokkenheid op God, elkaar en de wereld een duidelijk gezicht. We helpen de lokale kerken en hun diaconieën om in actie te komen. Via Kerk in Actie kunnen ze meedoen of bijdragen aan allerlei projecten - financieel, praktisch en door persoonlijk contact of gebed.

*Ons werk is geen eenrichtingsverkeer.
We delen over en weer wat ons
gegeven is.*

Ons werk is geen eenrichtingsverkeer waarin de een helpt en de ander geholpen wordt. In onze samenwerking met kerken en partners wereldwijd delen we over en weer wat ons gegeven is. We leren van elkaar, inspireren elkaar en groeien doordat we samen optrekken.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Onze speerpunten - hoe brengen we focus aan?

Om ons werk goed te kunnen doen, is het nodig dat we heldere doelen stellen: wat doen we wel en wat doen we niet? Daarom heeft de synode van de Protestantse Kerk vijf speerpunten vastgesteld die richting geven aan ons werk. Op basis van deze speerpunten kiezen we per regio en per land welke projecten en activiteiten we oppakken.

1. De Bijbel als levensbron

We zetten ons ervoor in dat mensen en geloofsgemeenschappen een levende omgang hebben met de Bijbel. Dat ze de link kunnen leggen tussen de Bijbel en hun eigen leven, en dat ze geleerde lessen toepassen. We stimuleren die omgang met de Bijbel via het plaatselijke kerkelijke kader en via de partnerorganisaties. In ons werk zien we dat dit bijdraagt aan een positieve spirituele en sociale verandering in het persoonlijke leven van mensen, de geloofsgemeenschap en de omgeving.

2. Kerken in een minderheidssituatie

In steeds meer landen staat de relatie tussen godsdiensten op scherp. Minderheidskerken hebben het moeilijk. Kerk in Actie geeft prioriteit aan het werk van kerken in zo'n kwetsbare situatie. We ondersteunen hen bij het versterken van hun identiteit en hun belijdenis. Kerken worden toegerust om zich open en coöperatief op te stellen, zodat ze hun missionaire en diaconale roeping kunnen vervullen. De Protestantse Kerk - een krimpende kerk in een veelkleurige samenleving - kan veel leren van deze kerken. Daarom zoeken we naar mogelijkheden om elkaar over en weer te inspireren.

3. Kinderen en jongeren

Kerk in Actie wil meewerken aan een leefomgeving waarin kinderen en jongeren veilig kunnen opgroeien en de kans krijgen op een stabiele ontwikkeling. Centraal staan het voorkomen van misbruik en het bevorderen van toegang tot basis- en beroeps- onderwijs voor kwetsbare kinderen en jongeren. We moedigen lokale kerken aan om een inclusief jongerenbeleid te ontwikkelen.

4. Mensen op zoek naar veiligheid

We zien om naar mensen die getroffen zijn door ontheemding, nood of onrecht. Dat doen we in situaties waarin lokale en nationale autoriteiten niet in staat of niet bereid zijn om goede steun te verlenen. Via onze steun leveren we een bijdrage aan het herstel van waardigheid en zelfredzaamheid van mensen, zowel materieel als immaterieel. We werken ook aan het voorkomen van rampen door het vergroten van de weerbaarheid van mensen en gemeenschappen in kwetsbare regio's.

5. Armoede

Het werkterrein van Kerk in Actie ligt grotendeels in landen waar sprake is van grootschalige armoede. Bij de net genoemde speerpunten is armoedebestrijding dan ook een integraal onderdeel van ons werk, en geen apart speerpunt. Voor Nederland is armoedebestrijding wél een apart speerpunt. In eigen land helpen we kerken om mensen in armoede te ondersteunen en om oorzaken van armoede te bestrijden. We zetten ons in om de ongelijkheid te verminderen, zodat de kans op armoede afneemt. Als het nodig is, laten we onze stem ook horen in het publieke debat.

Speerpunten & thema's

De vijf speerpunten beschrijven wat onze doelen zijn. Daarnaast zijn er acht thema's die extra aandacht krijgen in ons werk. Deze thema's lopen door alle vijf speerpunten heen. Het zijn *partnerschap, oecumene, duurzaamheid, respectvolle interreligieuze verhoudingen, wederkerigheid, lobby and advocacy, capaciteitsversterking en inclusie*.

Onze kernwaarden - welke waarden kleuren ons werk?

Vier kernwaarden zijn bepalend voor de manier waarop we ons werk doen. We passen ze toe in het contact en de samenwerking met kerken en partners wereldwijd.

Dichtbij

Kerk in Actie werkt met kerken en lokale partners die dicht bij hun doelgroepen staan. Via digitale hulpmiddelen zorgen we dat mensen ook echt met elkaar in contact kunnen komen. We stimuleren gemeenten om langdurig betrokken te zijn bij projecten. Via onze website en andere communicatiemiddelen brengen we ons werk dicht bij onze achterban. We vertellen niet alleen succesverhalen, maar ook verhalen die moeilijk of lastig zijn.

Dienstbaar

Het is onze missie om dienstbaar te zijn aan de wereld, namens de lokale gemeenten in Nederland. Bij alle contacten met partners in het buitenland kijken we heel goed wat er in de plaatselijke situatie nodig is. We willen dat ons werk zo goed

mogelijk aansluit. We kijken ook goed hoe we lokale gemeenten in Nederland kunnen betrekken bij ons werk. De consultants en de relatiebeheerders van Kerk in Actie spelen hierin een belangrijke rol.

Doelgericht

Met onze vijf speerpunten brengen we focus aan in ons werk. Alle projecten en programma's die we steunen, passen binnen deze speerpunten. In onze afspraken met partners leggen we de relatie tussen speerpunten en concrete activiteiten vast. We zorgen ook dat helder is vastgelegd hoe ontvangen middelen worden besteed binnen de diverse projecten.

Duurzaam

Kerk in Actie werkt met haar partners aan duurzame oplossingen voor problemen. Onze steun is erop gericht dat het welzijn van doelgroepen aantoonbaar en structureel verbetert. De zorg voor de aarde krijgt daarin veel aandacht. We vragen ons telkens af hoe ons handelen de schepping beïnvloedt. Dat komt bijvoorbeeld tot uitdrukking in de keuze van onze projecten, in ons reisbeleid, ons beleggingsbeleid en onze bedrijfsvoering (meer hierover in 1.7).

▲ In Colombia ondersteunt Kerk in Actie onder meer een stichting die zich inzet voor kinderen en jongeren in een achterstandswijk vol criminaliteit.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.2 Onze activiteiten in 2022

Kerk in Actie kon in 2022 hulp bieden bij grote crises zoals de Oekraïne-oorlog en de overstromingen in Pakistan. Tegelijkertijd werkten we ook in de luwte van het nieuws op tientallen plekken aan het versterken van het kerkelijke kader en het vergroten van bestaanszekerheid. We vertellen hier hoe we ons werk doen en zoomen dan in op een aantal belangrijke resultaten.

Manier van werken

Kerk in Actie is wereldwijd actief in vier regio's: Latijns-Amerika, Afrika, Azië en de gecombineerde regio Europa, Midden-Oosten en Noord-Afrika. We zijn betrokken bij projecten in meer dan dertig landen. Onze organisatie voert zelf geen projecten uit: we werken via lokale kerken en organisaties ter plaatse. We doen dat werk zo efficiënt en integraal mogelijk. Problemen die geen rekening houden met landsgrenzen - zoals de vluchtelingencrisis - pakken we grensoverstijgend op. En lessen die we in het ene land leren, passen we in het andere land toe.

We helpen kerken om diaconaal en missionair present te zijn in hun eigen omgeving.

Landenplannen

Per land maken we een landenplan waarin staat hoe we onze speerpunten vertalen naar concrete projecten en activiteiten. We beschrijven ook met welke (vooral) kerkelijke en christelijke partners we samenwerken. Daarnaast wordt er per land een budgetruimte benoemd. Voor sommige landen formuleren we financiële groeiambities, voor andere landen een geleidelijke uitfasering, afhankelijk van de situatie. Deze landenplannen krijgen regelmatig een update. Bijvoorbeeld als de lokale situatie wijzigt, of als we nieuwe inzichten hebben opgedaan.

Regioplannen

Naast het opstellen van deze landenplannen zijn we in 2022 gestart met het maken van plannen per regio. Zo'n regioplan helpt om het werk in de verschillende landen van een regio goed op elkaar af te stemmen. Zo kunnen we effectiever met mensen en middelen omgaan en de samenwerking tussen projecten en partners bevorderen. Ook in deze regioplannen zijn onze speerpunten de rode draad. Niet elk speerpunt krijgt in elke regio evenveel aandacht. Dit hangt af van de situatie.

Ons werk in Nederland

In het buitenland zijn we actief op al onze vijf speerpunten. In Nederland richten we onze aandacht vooral op punten waar de overheid of de samenleving gaten laat vallen. We zien een groeiende armoede en we ervaren dat de opvang van vluchtelingen zwaar onder druk staat. Daarom

▲ Lokale diaconieën ondersteunen mensen in armoede onder meer via donaties aan voedselbanken, in de vorm van levensmiddelen en/of geld.

focussen we op de speerpunten 'armoede' en 'mensen op zoek naar veiligheid'. Verder geven we expliciet aandacht aan de thema's *duurzaamheid* en *wederkerigheid* in de activiteiten die we hier opzetten.

In Nederland bereiken we onze doelen vooral door het ondersteunen van de lokale diaconieën. Zij vormen de link tussen de kerk en de lokale samenleving. Onze financiële en praktische steun helpt hen om diaconaal en missionair aanwezig te zijn in hun eigen omgeving.

Samenwerking

Zoals gezegd voert Kerk in Actie haar werk uit met en via lokale kerken en partnerorganisaties in binnen- en buitenland. Een belangrijke partner is de Nederlandse organisatie GZB. Met hen trekken we bijvoorbeeld samen op bij de aanpak van de migratieproblematiek

in zuidelijk Afrika en het Midden-Oosten. Dit partnerschap past binnen de samenwerkingsovereenkomst die synode, dienstenorganisatie en de zogeheten modulaire uitvoeringsorganisaties (GZB, IZB en HGJB) in 2017 tekenden.

We zijn ook onderdeel van de Samenwerkende Hulporganisaties. Bij grootschalige rampen en noodzakelijke humanitaire acties komen wij samen in actie binnen het kader van Giro555. En we zijn lid van ACT (Action by Churches Together), de internationale koepel van kerken en christelijke organisaties verbonden met de Wereldraad van Kerken. Door die samenwerking kunnen we meer bereiken op het terrein van (nood)hulp, ontwikkelingsprogramma's en belangenbehartiging. In 2022 hebben we bijvoorbeeld samen met ACT gelobbyd voor een eerlijke wereldwijde verdeling van coronavaccins.

Budgetverdeling

Vanuit het lange verleden van Kerk in Actie hebben we vier officiële werkterreinen: zending, wereld-diaconaat, noodhulp en binnenlands diaconaat. Vandaag de dag hebben we deze werkterreinen geïntegreerd in onze vijf speerpunten. Maar in onze financiële rapportages hanteren we de oude werkterreinen nog. Dat heeft een belangrijke reden: als we de rapportages aanpassen, kunnen we onze resultaten uit het heden en het verleden niet meer goed met elkaar vergelijken.

Daarom houden we in onze jaarcijfers voorlopig nog vast aan de indeling langs de vier 'oude' budgetlijnen. Het onderstaande overzicht laat het verband zien tussen deze budgetlijnen en de speerpunten. Het symbool '✓' geeft aan dat een speerpunt het meest past binnen deze budgetlijn.

Relatie tussen budgetlijnen en speerpunten	Zending	Wereld-diaconaat	Noodhulp	Binnenlands diaconaat
De Bijbel als levensbron	✓			
Kerken in een minderheidssituatie	✓	✓		
Kinderen en jongeren		✓		
Mensen op zoek naar veiligheid		✓	✓	
Armoede		✓	✓	✓

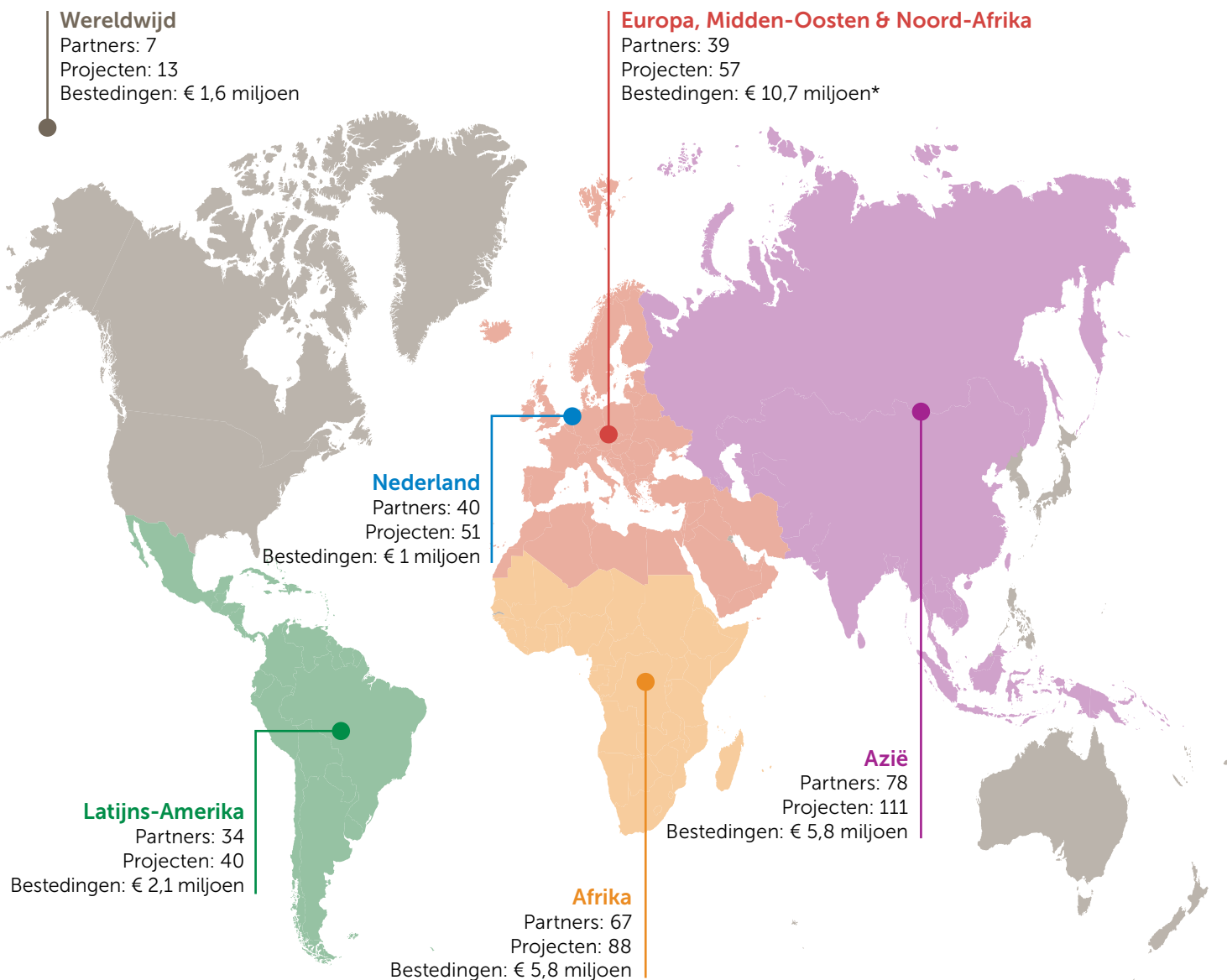
KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Kerk in Actie in 2022

Projecten, partners en bestedingen

* De besteding binnen Europa is dit jaar uitzonderlijk hoog vanwege onze deelname aan de Giro555-actie voor Oekraïne.

Bestedingen per budgetlijn

Werelddiaconaat	Binnenlands diaconaat	Noodhulp	Zending	Totaal besteed
€7,1 miljoen	€1 miljoen	€13,9 miljoen	€4,9 miljoen	€27 miljoen

84,1% besteed aan projectfinanciering (norm: min. 70%)
4,2% besteed aan beheer en administratie (norm: 5-6%)

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Activiteiten uitgelicht

In 2022 werkte Kerk in Actie aan meer dan 350 projecten wereldwijd. We lichten er 6 toe. Ze staan symbool voor de vele activiteiten die we rond onze vijf speerpunten verzetten.

Project: Opvang van statushouders door De Thuisgevers

Regio: Nederland

Speerpunt: Mensen op zoek naar veiligheid

In 2022 was ons speerpunt 'Mensen op zoek naar veiligheid' actueel binnen Nederland. Er was sprake van een enorme toestroom van vluchtelingen. We zagen hoe de opvang van asielzoekers in Ter Apel door de humanitaire ondergrens zakte. De overheid liet en laat op dit vlak grote steken vallen, maar Kerk in Actie wil geen mensen laten vallen. We helpen onder protest.

Met het project De Thuisgevers bieden we een oplossing voor de vastgelopen asielopvang. In dit project worden statushouders tijdelijk gehuisvest door maatschappelijke organisaties, bijvoorbeeld kerkelijke gemeenten. Hierdoor kunnen deze mensen sneller van start met hun nieuwe leven in Nederland, wat hun veerkracht ten goede komt.

Met deze publiek-private samenwerking hebben de Protestantse Kerk en de gemeente Kampen in 2022 goede ervaringen opgedaan bij de opvang

van ontheemden uit Oekraïne. Eind 2022 waren er initiatieven van De Thuisgevers in 62 burgerlijke gemeenten in heel Nederland. We gaan hier in 2023 mee door, want er zijn nog altijd 16.000 erkende vluchtelingen die in azc's wachten op een woning.

De Thuisgevers | Nederland

3 oktober 2022

De Thuisgevers gaat van start

1e Thuisgeefplek

Op 31 oktober 2022, voor ouder Afghaans echtpaar, in Kampen

87 initiatieven*

58x in verkenningfase

23x in voorbereidingsfase

6x in uitvoeringsfase (met 32 plekken)

* Per 31-12-2022

Project: Theologisch onderwijs aan predikanten

Regio: Afrika (Zambia)

Speerpunt: De Bijbel als levensbron

In 2018 werden Marike en Thijs Blok door Kerk in Actie uitgezonden naar Zambia. Ze werken er aan de Justo Mwale University in Lusaka. De predikanten die hier afstuderen, gaan aan het werk in gemeenten in het hele land, soms in arme en moeilijke omstandigheden. Ze kunnen een waardevolle rol spelen in de lokale samenleving.

Marike en Thijs dragen bij aan de opleiding door het doceren van vakken zoals missiologie, praktische theologie en introductie tot wereldreligies. Door hun Nederlandse achtergrond kunnen ze andere perspectieven met de studenten bespreken. Een tweede doel van hun uitzending is het versterken van *wederkerigheid*. Er zijn zo'n 15 Nederlandse protestantse gemeenten betrokken bij deze uitzending. Daardoor groeit het contact tussen christenen over en weer en kunnen ze ervaringen delen.

Bijzonder was dat Thijs in 2022 de ruimte kreeg om een thematisch interdisciplinair vak op te zetten, samen met collega's. Marike was actief als mentor van een groep studenten. Beiden begeleidden vierdejaarsstudenten bij hun eindschcriptie. De contacten met Zambiaanse docenten en studenten zijn goed. Het instituut maakt momenteel een moeilijke fase door die staf en studenten raakt. Velen van hen kunnen hun verhaal in vertrouwen delen met Thijs en Marike. In juli 2022 is het contract voor deze uitzending met 13 maanden verlengd.

Project: Voorkomen van mensenhandel en seksuele uitbuiting

Regio: Latijns-Amerika (Colombia)

Speerpunt: Kinderen en jongeren

Aan de noordkust van Colombia is het toerisme in opkomst. In 2022 kwamen er bijna 3 miljoen toeristen naar de havenstad Cartagena. Dat is goed voor de lokale economie, maar helaas stijgt hierdoor ook het seksueel misbruik van kinderen en jongeren. Vluchtelingen uit Venezuela en inheemse dorpsbewoners uit de regio zijn extra kwetsbaar.

Samen met RENACER werken we hier aan het bestrijden en voorkomen van mensenhandel en seksuele uitbuiting van kinderen. De organisatie werkt nauw samen met de kinderbescherming, de politie en wijkhoofden. De sociaal werkers van RENACER gaan de straat op, ze kennen de rosse buurten en ze bouwen vertrouwen op met de (potentiële) slachtoffers. Met deze aanpak wordt misbruik voorkomen en krijgen slachtoffers passende begeleiding.

RENACER | Colombia (Cartagena)

92 kinderen

die slachtoffer waren van seksueel geweld kregen opvang, traumaverwerking of andere begeleiding

77 vrouwen

die slachtoffer waren van mensenhandel kregen passende begeleiding

4 kerken

ontwikkelde een eigen plan om misbruik van kinderen te voorkomen

854 wijkbewoners

kregen voorlichting over het tegengaan van seksueel misbruik van kinderen

46 wijkbewoners

werden getraind in acties en lobby tegen seksueel misbruik

1100 werkers

in de toeristenindustrie werden getraind in het voorkomen van seksueel misbruik

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Project: Een toekomst voor jongeren en hun gemeenschap

Regio: Azië (Pakistan)

Speerpunt: Kerken in een minderheidssituatie

In het islamitische Pakistan vormen christenen een kleine minderheid. Toch proberen kerken en christelijke organisaties zichtbaar aanwezig te zijn en bij te dragen aan de samenleving. Een mooi voorbeeld is REEDS (Rural Economic and Educational Development Society). Met steun van Kerk in Actie helpt de organisatie jongeren in kwetsbare situaties in de regio's Rahim Yar Khan en Ghotki-Sindh. Ze krijgen vaktrainingen en hulp om werk te vinden of een bedrijfje te starten.

Het bijzondere aan REEDS is dat zij jongeren van verschillende religieuze achtergronden (moslims, christenen en hindoes) laat samenwerken in deze bedrijfjes. Daardoor verdwijnen vooroordelen tussen deze jongeren. De jongeren laten in de praktijk zien dat samenwerking tussen mensen met verschillende geloofsovertuigingen mogelijk is. Daarmee zijn ze een voorbeeld voor anderen.

De gemeenschappen waar de jongeren vandaan komen, zijn bij het project betrokken. Religieuze leiders werken mee, en er worden interreligieuze comités gevormd. In een land waar religie al snel tot conflicten leidt, zorgt REEDS dat conflicten juist in de kiem worden gesmoord door samenwerking.

REEDS | Pakistan

86 jongeren

volgden een vaktraining

49 jongeren

kregen steun bij het starten van een bedrijf

Project: Samen tegen armoede

Regio: Nederland

Speerpunt: Armoede

In 2022 dreigden veel mensen in de problemen te komen door de stijgende kosten voor levensonderhoud. Uit het armoedeonderzoek van Kerk in Actie - uitgevoerd in 2022 en gepresenteerd in 2023 - blijkt dat veel kerken zich al heel lang inzetten om het leed van deze mensen te verzachten. Dit werk wordt vooral door en met diakenen gedaan. Kerk in Actie ondersteunde hen in 2022 via online bijeenkomsten en workshops. De meest gestelde vraag in deze trainingen was hoe je armoede op het spoor komt, want mensen kloppen niet uit zichzelf bij de kerk aan.

Kerk in Actie startte daarnaast met de campagne 'Samen tegen armoede'. Daarin werken we samen met de Voedselbank en SchuldHulpMaatje. Kerken worden uitgenodigd om pakketten te vullen voor de Voedselbank. En met SchuldHulpMaatje ontwikkelen we 30 nieuwe SchuldHulpMaatje-locaties. Mensen met schulden krijgen daar hulp om hun financiën op orde te krijgen.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Project: Noodhulp in Oekraïne

Regio: Europa (Oekraïne)

Speerpunt: Mensen op zoek naar veiligheid

Sinds de start van de oorlog in Oekraïne op 24 februari 2022 vluchtten bijna 7,9 miljoen inwoners naar andere Europese landen. In Oekraïne zelf waren er eind oktober meer dan 6,5 miljoen mensen op de vlucht naar andere delen van het land. Naast de verwoesting en de voedseltekorten is er in heel Oekraïne een tekort aan elektriciteit, verwarming en water.

Kerk in Actie ondersteunde in Oekraïne, Polen, Moldavië en Hongarije in totaal 11 partnerorganisaties voor een bedrag van 8 miljoen euro. We lichten er twee uit:

Ukrainian Educational Platform (UEP)

De afgelopen 12 jaar gaf Kerk in Actie al steun aan het UEP. Het traint jongeren in het opzetten van diaconale en maatschappelijke initiatieven vanuit lokale kerken en met kleine ngo's. Na de start van de oorlog zette het UEP samen met deze basisgroepen in heel Oekraïne lokale centra op. Vanuit Lviv werden er noodhulpgoederen aan deze centra geleverd. Via de centra werden Oekraïners ook naar veiliger plekken geëvacueerd. Ontheemden kregen er tijdelijk onderdak, en duizenden mensen konden er eten.

▲ Kerkelijke gemeenten ontplooiën diverse activiteiten voor vluchtelingen uit Oekraïne.

In reactie op de groeiende vraag naar psychosociale hulp ontwikkelde UEP met twee andere organisaties (online) trainingen voor priesters, vrijwilligers en ontheemden. Het is uniek dat men psychosociale steun combineert met aandacht voor spiritualiteit en zingeving. De oorlog roept immers veel vragen op rond zingeving.

World Partners

World Partners verstrekke in het voorjaar en begin van de zomer voedselpakketten in combinatie met zaaigoed aan inwoners van getroffen dorpen rond Kyiv, Zaporizhzhya, Mykolaiv, Chernivtsi en Ivano-Frankivsk. Daarmee kregen zij de mogelijkheid om voedsel te verbouwen in hun eigen moestuin.

Ukrainian Educational Platform & World Partners | Oekraïne

72 steden en dorpen

kregen een lokaal hulpcentrum

2.000 ton hulpgoederen

ging er naar deze lokale centra

> 100.000 mensen

ontvingen voedselpakketten

> 10.000 mensen

werden via de centra naar veiliger plekken gebracht

20.000 voedselpakketten

én zaaigoed voor dorpsbewoners

434.000 kg poot-/zaaigoed

kon daarmee aangeplant worden

5.742.000 kg

aan aardappels en groenten werd daarvan geoogst

19.784 huishoudens

konden daarvan eten

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Interne activiteiten

Niet alleen op het 'werkveld', ook binnen de eigen organisatie is er in 2022 veel gebeurd. We stippen een aantal hoofdpunten aan. Daarbij kijken we ook wat er wel en niet is behaald in het licht van ons meerjarenbeleid.

Impacttraject

In 2020 gingen we van start met het zogeheten 'Impacttraject'. We vinden het belangrijk om de 'impact' van onze activiteiten zichtbaar te maken: welke maatschappelijke verandering bereiken we met ons werk? Natuurlijk controleren we of fondsen goed zijn uitgegeven en of geplande activiteiten zijn uitgevoerd (zie ook 1.4). Maar dan nog kan het zijn dat je je eigenlijke doelen niet bereikt.

Daarom ontwikkelen we nieuwe manieren om te toetsen in welke mate ons beleid en onze activiteiten écht bijdragen aan onze speerpunten. Per speerpunt formuleren we ambities die we vertalen naar meetbare indicatoren. In 2022 hebben we een impactonderzoeker aangesteld die zich specifiek bezighoudt met dit project.

We onderzoeken of we meer moeten focussen op armoedebestrijding in Nederland.

Binnen ons meerjarenbeleid was afgesproken dat het Impacttraject in 2022 afgerond zou worden. Dat bleek niet haalbaar, omdat het proces intern tot de nodige vragen heeft geleid bij teamleden. We hebben daarom gewerkt aan eenheid van visie op de uitgangspunten van het Impacttraject. Voor dit proces trekken we meer tijd uit, tot en met 2023.

Routekaart

Kerk in Actie werkt met een doorlopende 'routekaart'. Daarop staan de interne doelen die we per jaar en in de loop van de jaren willen behalen: een concrete uitwerking van ons meerjarenbeleid. We konden veel stappen zetten, zoals het aanscherpen van onze strategie, het verbeteren van onze processen en het verder vooruit plannen.

Tegelijk waren er ook aandachtspunten. De voortgang van onze inhoudelijke werkgroepen (zie hierna) en het ontwikkelen van een matrixstructuur

liepen vertraging op. Dit was deels het gevolg van ziekteverzuim in onze organisatie. Hierdoor kwam het uitvoeren van onze routekaart fors onder druk te staan. We hebben daarom besloten meer tijd uit te trekken voor dit proces: tot mei 2023.

Missie, speerpunten, thema's

We hebben 2022 ook gebruikt voor een bezinning op onze doelen. Waar dient onze organisatie voor? Is het nodig om onze speerpunten bij te stellen? We hebben kort en kernachtig geformuleerd waar Kerk in Actie voor 'gaat'. Daarnaast is in inhoudelijke werkgroepen nagedacht over de strategie en over de thema's die we aandacht willen geven. In 2022 zijn we in gesprek gegaan over de thema's *oecumene* en *partnerschap*. In 2023 en 2024 volgen *duurzaamheid* (oorspronkelijk gepland voor 2022), *respectvolle interreligieuze verhoudingen*, *wederkerigheid*, *lobby and advocacy*, *capaciteitsversterking* en *inclusie*.

Transitie

De verandering van organisatiestructuur per 1 juli 2021 (zie ook 1.5) heeft veel invloed gehad op onze organisatie. In het begin van 2022 waren de gevolgen van deze transitie goed merkbaar. De werkdruk was hoog, waardoor enkele mensen langdurig uitvielen. We hadden ook te kampen met een aantal openstaande vacatures. Gelukkig lukte het om die vacatures in de loop van het jaar - op één na - te vervullen. Aan het einde van 2022 waren er ook geen langdurig zieken meer. De sfeer en de verhoudingen in het team zijn positief, maar een goede balans tussen werkdruk en werkplezier blijft aandacht vragen.

Armoedecrisis

Dit jaar moesten we constateren dat de armoedecrisis in ons eigen land steeds relevanter wordt. Op dit moment is 5 procent van onze begroting gericht op eigen land, maar de verwachting is dat dit niet langer voldoende is. In 2022 hebben we besproken of dit om een verandering van ons meerjarenbeleid en onze aanpak vraagt. We onderzoeken of we meer moeten focussen op landelijke ondersteuning van armoedebestrijding in Nederland. In 2023 werken we dit verder uit.

Rapportages

Uit een audit bleek dat we stappen moeten zetten om te zorgen dat we de rapportages van onze projectpartners echt correct ontvangen en beoordelen. In een aantal gevallen moet de structuur, frequentie en vastlegging hiervan verbeterd worden. In het laatste kwartaal van 2022 zijn we gestart met het maken van een plan van aanpak hiervoor.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.3 Onze plannen voor 2023

De projecten die we uitvoeren, lopen vaak jarenlang door. Juist door langdurige betrokkenheid kunnen we meewerken aan duurzame verandering. Toch leggen we ieder jaar bepaalde accenten. Met concrete voorbeelden laten we zien wat Kerk in Actie in 2023 per speerpunt doet.

De Bijbel als levensbron

Ook in 2023 zetten we in op het bevorderen van bijbelgebruik. Per land kiezen we voor een aanpak die past bij de lokale situatie. In **India** bijvoorbeeld telt de kerk vooral dalits en etnische minderheden. Daar richten we ons op het lezen en toepassen van de Bijbel in een setting van discriminatie en armoede. En in **Latijns-Amerika** - waar klimaatverandering veel mensen direct raakt - nemen we het Bijbelse perspectief van de zorg voor de aarde mee in onze activiteiten.

Kerken in een minderheidssituatie

Wereldwijd ondersteunen we het werk van kwetsbare kerken door programma's voor gemeenschapsopbouw en missionaire en diaconale presentie. Met het Shared Futures-programma dragen we bijvoorbeeld bij aan vreedzaam samenleven op plekken waar de interreligieuze spanning toeneemt, zoals in **Egypte** en **Kenia**. In **Syrië** werken we aan de wederopbouw van kerken in een door oorlog geteisterd gebied. En in de **Golfstaten** ondersteunen we jonge gemeenten die bestaan uit arbeidsmigranten.

Kinderen en jongeren

Op allerlei plekken in de wereld staat de positie van kinderen en jongeren onder druk. Binnen

onze projecten vragen we telkens aandacht voor deze doelgroepen. In **Latijns-Amerika** helpen onze partners jongeren bijvoorbeeld op weg met geschikte vakopleidingen. In **Azië** dragen ze bij aan het voorkomen van mensenhandel. En in het **Midden-Oosten** brengen ze de dialoog tussen Palestijnse en Joodse jongeren op gang.

Mensen op zoek naar veiligheid

Op dit moment zijn miljoenen mensen op drift door rampen in hun regio. Vanuit Bijbels perspectief willen we er zijn voor deze mensen. Dat doen we door het bieden van steun op plekken waar acute hulp nodig is, zoals na de aardbevingen in **Turkije** en **Syrië**. Maar ook door projecten die de lokale gemeenschap weerbaarder maken bij rampen, bijvoorbeeld in **Pakistan**. In **Nederland** zetten we het project De Thuisgevers voort, waarin lokale kerken tijdelijk statushouders opvangen.

Armoede

Armoede staat in 2023 nadrukkelijk op de kaart in **Nederland**, door de stijgende prijzen voor levensonderhoud en energie. We proberen lokale diaconieën actief te ondersteunen bij het bieden van hulp. Dat doen we in samenhang met andere maatschappelijke vraagstukken. Samen met de beweging GroeneKerken helpen we kerken bijvoorbeeld om armoede en duurzaamheid integraal aan te pakken. We trekken ook samen op met partners zoals SchuldHulpMaatje. En we gaan verder met het ontwikkelen van diaconale presentieplekken: ontmoetingsplekken in regio's waar de kerk kwetsbaar is en waar veel diaconale nood is.

3x intern in actie

We zijn voortdurend bezig om de kwaliteit van ons werk en onze processen te verbeteren. In 2023 doen we onder andere het volgende:

- In 2021 behaalden we het certificaat ISO 9001:2015, een norm voor het kwaliteitsmanagement van een organisatie. En in 2022 volgde de internationale Core Humanitarian Standard (CHS), een belangrijke internationale standaard in de humanitaire sector, gericht op kwaliteit, transparantie en participatie. Voor het behalen van deze twee standaarden hebben we een **verbeterplan** opgesteld. In 2023 gaan we verder met het uitvoeren van dit plan.
- We gaan ook verder met het **uitwerken van thema's** die typerend zijn voor onze manier van werken. In 2022 hebben we *partnerschap* en *oecumene* ingevuld. In 2023 werken we *duurzaamheid*, *respectvolle interreligieuze verhoudingen* en *wederkerigheid* uit.
- In ons **Impacttraject** (zie ook 1.2) ontwikkelen we manieren om het effect van onze activiteiten zo goed mogelijk te meten. Draagt ons werk écht bij aan maatschappelijke verandering? Halen we echt onze doelstellingen?

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.4 Monitoring

Om te zorgen dat we onze doelen behalen, hebben we een uitgebreid proces van monitoring en evaluatie ingericht. Zo proberen we in kaart te brengen wat we op korte en lange termijn bereiken en waarop we moeten bijsturen. We kijken niet alleen of projecten zijn uitgevoerd, maar ook of ze écht de gewenste impact hebben.

Contracten

We leggen op projectniveau met partnerorganisaties contractueel vast welke resultaten er bereikt moeten worden op het niveau van *output* en *outcome*. Deze contracten hebben een maximale looptijd van drie jaar. De doelgroepen zijn tenminste gespecificeerd naar aantal, gender en locatie. De budgetten zijn gebaseerd op concrete activiteiten en gekoppeld aan een tijdpad.

Capaciteitsversterking van de partnerorganisatie zelf is vaak onderdeel van het contract (en daarmee van het budget). Dan kan het bijvoorbeeld gaan om het versterken van financieel-administratief of organisatiemanagement, over expertise op een specifiek thema, of over lokale fondsenwerving.

Verslaglegging en feedback

Onze partners leveren jaarlijks inhoudelijke en financiële rapportages en audits aan waarin ze verwijzen naar de geplande resultaten. Hierin worden ook verhalen opgenomen die de impact van de projecten beschrijven. Kerk in Actie is

bezig met het vormgeven van geconsolideerde impactmetingen (zie ook 1.2). Zo kunnen we nog beter nagaan of we onze eigenlijke doelen bereiken.

De rapportages worden zowel door onze relatie-beheerders als door de finance officer beoordeeld. In de regel worden de audits op organisatieniveau aangeleverd. Daardoor kan Kerk in Actie ook beoordelen binnen welke organisatiecontext een specifiek project wordt uitgevoerd.

We reageren jaarlijks op de rapportages met een feedbackbrief (*feedback letter*) waarin gereflecteerd wordt op de behaalde resultaten en de kwaliteit van de rapportage. Aan het einde van een contract wordt de cyclus afgesloten met een eindbrief (*closure letter*). De eindrapportages worden door de manager buitenland beoordeeld en geaccordeerd.

Als lid van de koepelorganisatie Action by Churches Together (ACT) werkt Kerk in Actie met veel ACT-leden samen. Als we een gezamenlijk programma hebben dat deels wordt gefinancierd door Kerk in Actie, dan ontvangen wij ook een rapportage van ACT waarin de resultaten worden weergegeven.

Bezoek ter plaatse

In 2022 hebben onze relatiebeheerders en finance officers de partners en projecten weer ter plekke kunnen bezoeken. Dankzij de twee jaren van reisbeperkingen door corona is online contact nu ook een vast en waardevol onderdeel van het relatiebeheer geworden.

▲ Samen met een partnerorganisatie ondersteunt Kerk in Actie jongeren bij het vinden van werk in Bangladesh.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.5 Medewerkers en organisatie

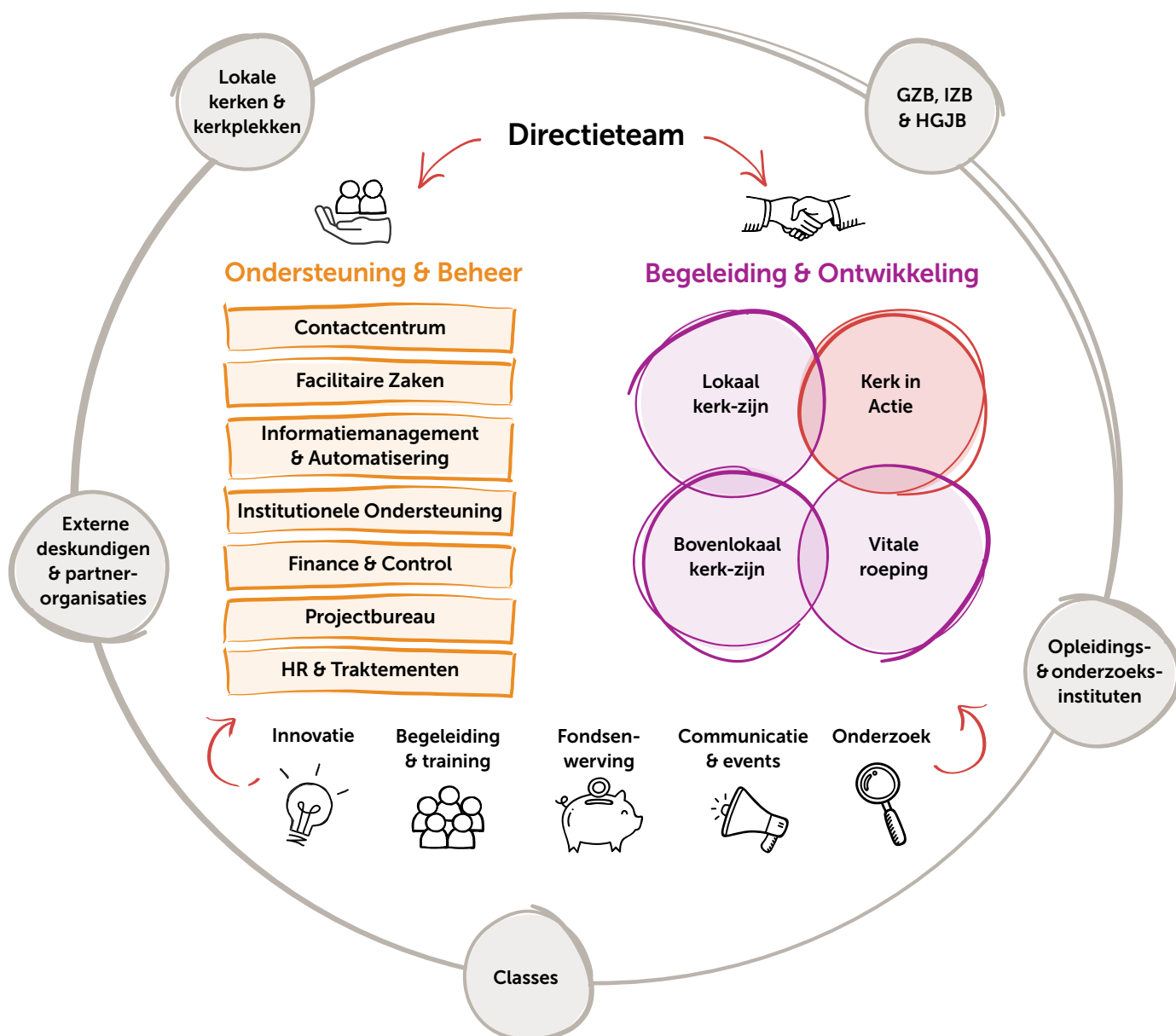
Betaalde medewerkers én vrijwilligers vormen samen het hart van onze organisatie. Zij maken het werk van Kerk in Actie mogelijk. We zetten op een rij hoe onze organisatiestructuur eruitziet, wie er werken en welke thema's in 2022 op de werkvloer speelden.

Organisatiestructuur

De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk is de afgelopen jaren door een transitie gegaan. In de zomer van 2021 kreeg de organisatie een nieuwe structuur met twee in plaats van

vijf clusters. Hierdoor kan de organisatie beter meebewegen met de ontwikkelingen in kerk en samenleving. De verschillende teams werken binnen een breder netwerk van kerken en partners (zie organogram). Met elkaar vormen ze een beweging die bijdraagt aan toekomstgericht kerk-zijn.

Kerk in Actie is een van de teams binnen deze organisatie. Vanuit onze missie is het essentieel dat we de verbinding leggen tussen kerk en wereld, tussen wat hier in Nederland gebeurt en wat er ver weg speelt. Dat doen we door heel actief samen te werken met andere teams binnen de organisatie, met lokale kerken en diaconieën, en met allerlei betrokken partnerorganisaties.

Binnen het team van Kerk in Actie hebben we vier regioteams voor ons buitenlandwerk, één voor elke regio waarin we werken. Deze teams beslissen (binnen bepaalde kaders) zoveel mogelijk zelf over werk en uitvoering. Ze doen dit vanuit de regio- en landenplannen (zie 1.2) die we samen hebben vastgesteld. Op die manier zorgen we ervoor dat we onze speerpunten uitwerken in concrete activiteiten die verschil maken.

Het binnenlands diaconaat krijgt vorm vanuit een ander team van de dienstenorganisatie: team Lokaal kerk-zijn. Dat team houdt zich helemaal bezig met het versterken van lokale kerken en kerkplekken.

Management

Met ingang van de nieuwe organisatiestructuur heeft Kerk in Actie een tweehoofdig leiderschap. De **manager buitenland** (Pepijn Trapman) richt zich vooral op het projectenwerk. De **programmameider** (Karin van den Broeke) leidt de theologische doordenking van ons werk. Ze houdt zich ook bezig met onze oecumenische relaties en de relaties tussen het werk in Nederland en het buitenland.

Vrijwilligers

De inzet van plaatselijke vrijwilligers en werkers in de kerk is van onschatbare waarde voor ons werk. Naast de vele vrijwilligers in het land zijn er ook vrijwilligers die binnen de dienstenorganisatie actief zijn voor Kerk in Actie. Ze steken op allerlei manieren de handen uit de mouwen: van het helpen bij de administratie tot het ondersteunen van administratieve processen, van praktisch werk bij ontmoetingsdagen tot professionele vertaalhulp.

Vrijwilligers leveren een essentiële bijdrage aan het werk van Kerk in Actie.

Kerk in Actie is heel dankbaar dat zoveel vrijwilligers zich pro deo inzetten, met hart, handen en deskundigheid. Sommige vrijwilligers zijn wekelijks in touw, andere zijn op afroep beschikbaar. Hun inzet doet veel meer dan alleen de werkdruk verlichten, het is een essentieel onderdeel van het werk van Kerk in Actie.

▲ Vrijwilligers aan het werk voor de paasgroetenactie.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Formatie Kerk in Actie (in fte's)

	2022	2022 (Begroot)	2021
Basisformatie Kerk in Actie	27,9	30,1	29,2
Communicatie en fondsenwerving (raming):			
C&F - KIA-fondsenwerving	12,6	11,8	11,7
C&F - KIA-communicatie	7,4	8,2	8,7
	47,9	50,1	49,6
Beheer en administratie:	44,8	46,1	42,5
% aandeel Kerk in Actie	18,6%	18,6%	18,1%
	8,3	8,6	7,7
Totaal Kerk in Actie	56,2	58,7	57,3

Personeel en organisatie

Formatie

Kerk in Actie heeft 56 fte aan medewerkers (zie kader). Dit is exclusief de 3,25 fte aan uitgezonden medewerkers, zij vallen onder de directe project-bestedingen. Een deel van onze medewerkers werkt zowel voor Kerk in Actie als voor andere teams binnen de dienstenorganisatie.

Transitie

De transitie van de dienstenorganisatie, die in 2021 is ingezet, heeft in 2022 verder vorm gekregen. Binnen Kerk in Actie hebben we de effecten hiervan geëvalueerd. Waar nodig hebben we actie ondernomen om te zorgen dat we ons werk goed kunnen blijven doen. Bijvoorbeeld door extra te focussen op de teamspirit, de werksfeer, de verdeling van taken en verantwoordelijkheden in de regioteams, en door vacatures zoveel mogelijk in te vullen. Hiermee sluiten we aan op de aandacht voor team- en leiderschaps-ontwikkeling in de hele dienstenorganisatie.

Medewerkersbeleving

In 2022 is de dienstenorganisatie gestart met een medewerkersbelevingsonderzoek. Binnen de hele organisatie zijn verhalen opgehaald over de manier van werken en de dienstverlening. Eind 2022 is de uitkomst hiervan gedeeld in een medewerkersbijeenkomst. In 2023 krijgt dit proces een vervolg via 'leertafels'. Een leertafel is een groep van 5-8 collega's die rond één thema (kleine) experimenten of veranderingen bedenkt en uitvoert, om zo de medewerkersbeleving te verbeteren.

Huisvesting

Sinds corona werken we op andere manieren samen. Dat vraagt om een aangepaste inrichting van het gebouw. In 2021 en 2022 is daar binnen de organisatie een visie voor ontwikkeld. Teams konden hun wensen aangeven en er is een plan gemaakt voor herinrichting. Daarin staan ontmoeting en samenwerking op een inspirerende werkplek centraal. Het plan wordt uitgevoerd in 2023.

Arbeidsmarktcampagne

In het najaar van 2022 heeft de arbeidsmarktcampagne 'Je komt als geroepen' een nieuwe impuls gekregen. Met de campagne wil de Protestantse Kerk laten zien dat ze niet alleen een vindplaats van geloof, hoop en liefde is, maar ook een plek waar je als professional of vrijwilliger aan het werk kunt. Medewerkers van Kerk in Actie hebben hieraan bijgedragen door hun verhaal te doen en hun gezicht te laten zien.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.6 Risicobeheer en integriteit

In ons werk willen we recht doen aan mensen in kwetsbare situaties. Dat vraagt een betrouwbare en efficiënte inzet van mensen en middelen. We zijn dan ook heel alert op onze bedrijfsvoering: hoe kunnen we risico's zoveel mogelijk voorkomen en hoe kunnen we zo integer mogelijk werken?

Risicobeheer

Met risicobeheer bedoelen we: in kaart brengen welke risico's de organisatie loopt, inschatten hoe groot de kans is dat deze risico's zich voordoen, en bepalen welke impact deze zullen hebben. Om vervolgens maatregelen op te stellen voor de omgang met deze risico's. We bespreken hier hoe we ons risicobeheer vormgeven.

Strategische risico's

Voor het in kaart brengen van de strategische risico's voor de dienstenorganisatie is er in 2022 een risicoworkshop gehouden met bestuur en directie. In deze workshop zijn de belangrijkste risico's genoemd en afgewogen. Daarna hebben we maatregelen genomen om die risico's te beheersen. Het bestuursverslag van de Protestantse Kerk gaat hier verder op in.

Operationele risico's

Om zicht te krijgen op onze operationele risico's heeft Kerk in Actie in 2022 een SWOT-analyse opgesteld (een analyse van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen). Met deze bekende methodiek hebben we kansen en bedreigingen uit de externe omgeving in kaart gebracht, net als sterke en zwakke punten van de interne organisatie.

Vanuit deze analyse hebben we maatregelen getroffen om risico's beheersbaar te houden. Zo wordt de bedreiging van afnemende inkomsten

De bedreiging van afnemende inkomsten wordt verkleind door nieuwe initiatieven zoals de huis-aan-huiscollecte.

verkleind door nieuwe initiatieven van de afdeling fondsenwerving om mensen te verbinden aan Kerk in Actie. Dat gebeurt bijvoorbeeld door de huis-aan-huiscollecte. We verkleinen ook de negatieve gevolgen van corona op de voortgang van het werk, door medewerkers te trainen in online samenwerken.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Financiële risico's

Financiële risico's kunnen betrekking hebben op zowel de baten als de lasten. De coronaperiode heeft gelukkig niet geleid tot lagere totale baten. We zien wel een verschuiving van kerkelijke giften naar particuliere giften. Om risico's te verminderen denken we na over nieuwe vormen van geldwerving. Een voorbeeld is de (net genoemde) jaarlijkse huis-aan-huiscollecte die sinds enkele jaren wordt gehouden.

Voor het waarborgen van de continuïteit is een norm vastgesteld voor de bestemmingsreserves van Kerk in Actie. Zo kan de steunverlening aan projecten doorgaan, ook bij dalende inkomsten of bij plotselinge hoge uitgaven (bijvoorbeeld vanwege een grote noodhulpactie).

Verder zien we dat de risico's in het internationale betalingsverkeer toenemen. Dit komt door de maatregelen die opgelegd zijn aan banken in het kader van de Wet op het financieel toezicht (Wft) en de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en/of vanwege lokale wetgeving voor ngo's en kerken.

Daarnaast heeft de EU sancties opgelegd aan verschillende landen. Daardoor zijn financiële transacties met sommige landen niet of bijna niet mogelijk. Dit kan leiden tot problemen bij het op tijd financieren en daarmee het realiseren van project- en programmadoelstellingen.

Integriteit & fraude

Kerk in Actie heeft een integriteitsbeleid dat aansluit op de erkenningsregeling van Goede Doelen Nederland en Partos.

Onderschrijven gedragscodes

Als onderdeel van ons integriteitsbeleid tekenen medewerkers van Kerk in Actie bij indiensttreding de volgende gedragscodes:

- ACT Alliance Code of Conduct
- The Code of Conduct of the International Red Cross and Red Crescent movement and NGO's in Disaster Relief
- The Kerk in Actie Child Safeguarding Policy

Meldpunt

We hebben zowel een intern als een extern meldpunt voor (vermoedens van) integriteitschendingen door medewerkers van Kerk in Actie. Er is een protocol

voor de behandeling van deze meldingen. Alle partnerorganisaties zijn geïnformeerd over de manier waarop zij schendingen kunnen melden. In 2022 zijn er geen schendingen gemeld.

Moreel beraad

In 2022 hebben alle regioteams van Kerk in Actie een moreel beraad gehouden. Daarin hebben ze morele dilemma's uit de praktijk besproken aan de hand van het stappenplan van het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten.

Risicoanalyse

Kerk in Actie heeft het integriteitsbeleid op orde, maar dat maakt onze organisatie niet onschendbaar. Het is belangrijk dat we alert blijven en mogelijke integriteitsschendingen tegengaan. Daarom doen we in 2023 een risicoanalyse.

Integriteit & fraude bij partners

Ook bij onze partnerorganisaties vragen we aandacht voor integriteitsbeleid en inventariseren we mogelijke integriteitsschendingen. In 2022 hebben we een onderzoek gedaan naar het integriteitsbeleid van partnerorganisaties. Aan de hand van de uitkomsten maken we in 2023 een plan om partners zo nodig te begeleiden op dit vlak.

Klokkenluiders en eigen medewerkers hebben in 2022 twee nieuwe situaties gemeld van mogelijke fraude bij partnerorganisaties in het verleden. In beide gevallen bleek het te gaan om fraude die jaren geleden heeft plaatsgevonden. In geen van de situaties is er geld van Kerk in Actie op een verkeerde manier besteed. Bij de organisaties hebben personeelwisselingen plaatsgevonden. De procedures worden aangescherpt om fraude in de toekomst zoveel mogelijk uit te sluiten.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.7 Duurzaamheid

Kerk in Actie heeft veel aandacht voor duurzaamheid. Wat wij ontvangen hebben, willen we zorgvuldig beheren en overdragen aan toekomstige generaties. Niet voor niets zegt onze missie dat we willen bijdragen aan een wereld waarin mensen zorg dragen voor elkaar en voor de schepping.

Activiteiten

Duurzaamheid is een van de kernwaarden van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk. We bedoelen hiermee dat we mensen, middelen en vermogen zo inzetten dat ze ten goede komen aan kerk en wereld. Binnen Kerk in Actie doen we dat onder meer door de 'zorg voor de schepping' te versterken en meer zichtbaar te maken. In 2022 sprak de Assemblee van de Wereldraad van Kerken de hoogste prioriteit uit voor ecologische gerechtigheid. Ecologische duurzaamheid en gerechtigheid zijn focusgebieden waarop we heldere ambities willen formuleren.

Duurzaamheidsprojecten

Kerk in Actie buitenland ondersteunt op dit moment al diverse duurzaamheidsprojecten. In onder meer Oeganda, Kenia, Ethiopië, India, Indonesië en Bolivia hebben we projecten die expliciet gericht zijn op klimaatadaptatie, het tegengaan van opwarming van de aarde, en eco-theologie. Met Indonesië hebben we een uitwisseling rond 'Green Churches and Mosques'.

GroeneKerken

Kerk in Actie binnenland is een van de dragende partners van GroeneKerken. GroeneKerken biedt lokale kerken die willen verduurzamen een

We ondersteunen projecten die expliciet gericht zijn op klimaatadaptatie, het tegengaan van opwarming, en eco-theologie.

netwerk, tips en inspiratie. In 2023 werken we aan verbreding en verdieping van de impact. Er is 28 uur beschikbaar voor een medewerker duurzaamheid die deels binnen team GroeneKerken en deels binnen team Lokaal kerk-zijn werkt. Per 1 september 2022 is er een nieuwe projectleider gestart bij GroeneKerken.

Duurzame doordenking

We willen binnen Kerk in Actie structureel bouwen aan de theologische en strategische doordenking van duurzaamheid. Daarvoor hebben we een sterk netwerk opgebouwd, een strategie geformuleerd en de samenwerking gezocht met diverse partners. Bijvoorbeeld met Micha, de Laudato Si Alliantie, A Rocha, Tear, Christian Climate Action, de Maatschappij van Welstand en de Protestantse Theologische Universiteit.

We spelen ook in op de actualiteit door kennis, expertise en dienstverlening beschikbaar te maken voor lokale kerken, rond thema's zoals klimaatstress onder jongeren, de energiecrisis en de stikstofproblematiek.

Tegelijk werken we aan een meer integrale benadering van duurzaamheid. Duurzaamheid wordt steeds meer een thema binnen de programmalijnen in de hele breedte van de dienstenorganisatie. Eind 2022 is een begin gemaakt met organisatiebrede doelstellingen voor duurzaamheid.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Bedrijfsvoering

Team Facilitaire Zaken van de dienstenorganisatie heeft hard gewerkt aan verduurzaming. Het gebouw is flink onder handen genomen. Er waren eerder al 514 zonnepanelen op het dak geplaatst, grote delen van het gebouw hebben nu ledverlichting, en er is flink geïnvesteerd in isolatie. Het gebouw heeft nu energielabel A+. Verder wordt de restaurantservice sinds 2022 verzorgd door The Colour Kitchen, een bedrijf dat vooroploopt in duurzaamheid en sociale inclusie.

Beleggingsbeleid

De gelden die Kerk en Actie werft, worden niet belegd. Als Kerk in Actie deelt in het rendement uit beleggingen van de Protestantse Kerk, gaat het om beleggingen waarop een duurzaam beleid van toepassing is. Er wordt alleen belegd in aandelen van ondernemingen die binnen hun sector relatief goed scoren op duurzaamheid en sociaal beleid, en die niet schadelijk zijn voor de samenleving.

Reisbeleid

Na het loslaten van de reisbeperkingen vanwege corona werd er vanuit Kerk in Actie meteen weer volop gereisd naar partners en projecten wereldwijd. Dit riep vragen op over de noodzaak van milieubelastende vliegreizen. Tijdens de coronaperiode was immers gebleken dat we ook online goed contact konden onderhouden met partnerorganisaties met wie we al een stabiele relatie hadden. Ook netwerkbijeenkomsten met partners bleken online prima te verlopen. Tegelijk was duidelijk dat het moeilijk is om nieuwe partnerrelaties te starten zonder hen ter plekke te bezoeken.

Kerk in Actie buitenland heeft daarom in 2022 een aanzet gegeven tot een vernieuwd reisbeleid. Dit werken we verder uit in 2023. Kernelementen zijn:

- We benoemen scherper wat de doelen en gewenste resultaten van reizen zijn.
- We bevorderen het combineren van bestemmingen.
- Netwerkbijeenkomsten worden zoveel mogelijk online gehouden.
- Binnen Europa reizen we in principe per trein.
- We maken een jaarlijkse reisplanning met aandacht voor milieuaspecten, kosten en efficiency.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.8 Goed bestuur

Goed bestuur is essentieel om het werk van Kerk in Actie effectief en geloofwaardig te kunnen doen. We schetsen de samenstelling van ons bestuur en we benoemen gedragscodes en certificeringen. Verder laten we zien hoe we contact onderhouden met alle betrokkenen bij onze organisatie en hoe we omgaan met klachten.

Samenstelling van bestuur en directie

Kerk in Actie is onderdeel van de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland.

Samenstelling bestuur van de dienstenorganisatie per 31 december 2022:

- Mr. drs. G.H. van der Waaij, voorzitter
- Drs. J.M. van Lieshout RA, secretaris
- M. van Ginkel RA, penningmeester
- C.J.F.R. Mulder MBA
- Dr. R. de Reuver, vanuit het moderamen van de generale synode
- Ir. C.A. de Vries, vanuit het moderamen van de generale synode

Samenstelling directie van de dienstenorganisatie per 31 december 2022:

- Ing G.J. de Groot MBA, algemeen directeur dienstenorganisatie en Kerk in Actie

Nevenfuncties bestuur

- **Mr. drs. G.H. van der Waaij**, *bestuursvoorzitter*
Juridisch adviseur/DGA Van der Waaij Juridisch Advies BV, vicevoorzitter Raad van Toezicht GGZ Centraal, voorzitter bestuur Protestantse Stichting Hydepark Beheer, voorzitter bestuur Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland, lid Maatschappij van Welstand (commissie subsidies samenleving), bestuurslid Stichting Hervormd Kerk-centrum Zeeland, bestuurslid Stichting Oostduin.
- **drs. J.M. van Lieshout RA**, *secretaris*
Accountant bij Koeleman accountants & belasting-adviseurs, bestuurslid (penningmeester) TKI Dinalog, secretaris bestuur Protestantse Stichting Hydepark Beheer. Tevens secretaris van het bestuur van de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland en lid van het bestuur van de Stichting Hervormd Centrum Zeeland en Stichting Oostduin.

Rooster van aftreden bestuur

Bestuurslid	Benoeming per	Benoeming door generale synode	Mogelijke herbenoeming of aftreden per	Aftreden uiterlijk
M. van Ginkel RA	1 januari 2015	november 2014	1 januari 2019 herbenoemd	31 december 2022
mr. drs. G.H. van der Waaij	1 januari 2018	november 2017	1 januari 2022 herbenoemd	31 december 2025
drs. J.M. van Lieshout RA	1 januari 2022	juni 2021	1 januari 2026	31 december 2029
C.J.F.R. Mulder MBA	1 januari 2022	november 2021	1 januari 2026	31 december 2029
dr. R. de Reuver <i>scriba van de Protestantse Kerk in Nederland</i>		mei 2016	mei 2021	april 2026
ir. C. de Vries <i>moderamenlid (assessor II), afhankelijk van synodelidmaatschap en synodebesluiten:</i>		april 2019	april 2021	april 2024

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

- **M. van Ginkel RA, bestuurslid**
Adviseur/eigenaar Anrigea BV, penningmeester Stichting Vrienden van Zusters in Rwanda, voorzitter Kringloop Het Goede Doel, Lid van de financieel-economische commissie van het NBG, bestuurslid van de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland, bestuurslid Stichting Hervormd Kerkcentrum Zeeland, bestuurslid Hervormde Stichting Fonds David Nuijts, Hulpfonds Seminaristen, Stichting Dominee Dominicus van der Schaaf voor de Studie der Theologie, Stichting Studiefonds Louisabeth Natter, Marsbach Frohefledt Stichting en Stichting Pieter Galenus van Hole Fonds.
- **C.J.F.R. Mulder MBA, bestuurslid**
Voorzitter raad van toezicht Protestants-Christelijke Stichting (Woon- en Zorgcentrum) De Vriezenhof, bestuurslid van de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland, bestuurslid Protestantse Stichting Hydepark Beheer, bestuurslid Stichting Hervormd Kerkcentrum Zeeland en lid van de raad van toezicht Saxenburgh Medisch Centrum.
- **Dr. R. de Reuver, scribe en bestuurslid vanuit moderamen generale synode**
Uit hoofde van zijn functie lid van het moderamen van de Raad van Kerken en van het CIO (Interkerkelijk Contact in Overheidszaken). Daarnaast voorzitter van het Nederlands Christelijk Forum (NCF). Tevens bestuurslid van de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland en van de Stichting Hervormd Kerkcentrum Zeeland.
- **Ir. C.A. de Vries, bestuurslid vanuit moderamen generale synode**
Directeur Edusupport-IT (interim-management in het onderwijs), voorzitter College van Toezicht Mayfinance CV, lid van de Ledenraad van Het Koninklijk Instituut Van Ingenieurs (Kivi). Tevens bestuurslid van de Protestantse Stichting Steun Protestantse Kerk in Nederland en van de Stichting Hervormd Kerkcentrum Zeeland.

Nevenfuncties algemeen directeur

- **Ing. G.J. de Groot MBA, algemeen directeur**
Lid Participantenberaad van de Protestantse Stichting Diaconaal Vakantiewerk, lid raad van toezicht Stichting Alpha-cursus Nederland, lid van de vereniging Maatschappij van Welstand. Bestuurslid van de Hervormde Stichting Fonds David

Nuijts, Hulpfonds Seminaristen, Stichting Dominee Dominicus van der Schaaf voor de Studie der Theologie, Stichting Studiefonds Louisabeth Natter, Marsbach Frohefledt Stichting, Stichting Pieter Galenus van Hole Fonds en Stichting Oostduin.

Bezoldiging bestuur & directie

Leden van het bestuur van de dienstenorganisatie ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Ze hebben wel recht op een vergoeding van de kosten die zij maken bij het uitoefenen van hun bestuursfunctie. In 2022 is € 2600 aan onkostenvergoedingen verstrekt, voornamelijk vergoedingen voor reis- en verblijfkosten. Aan de bestuursleden zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Ze zijn getoetst aan de beloningsregeling van de brancheorganisatie Goede Doelen Nederland. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd en is in 2018 geëvalueerd.

Het bruto jaarsalaris inclusief vakantiegeld en eindejaarsuitkering van de directie bedroeg voor G.J. de Groot in 2022 € 138k (1 fte). Op dit jaarinkomen is conform de beloningsregeling voor directeuren van goededoelenorganisaties een BSD-score van 555 punten van toepassing. Het hierbij behorende maximaal inkomen bedraagt € 174k per 1 juli 2022. Het jaarinkomen van G.J. de Groot past binnen dit maximum.

Ook het jaarinkomen, de belaste vergoedingen/bijtellingsen, de werkgeversbijdrage pensioen en de overige beloningen op termijn bleven voor G.J. de Groot met een bedrag van € 162k (1 fte) binnen het in de regeling opgenomen bedrag van € 221k per jaar. Ze stonden bovendien in een redelijke verhouding tot het jaarinkomen. De hoogte en samenstelling van de bezoldiging van de directie(leden) wordt in de jaarrekening toegelicht in de staat van baten en lasten.

Statutaire doelstellingen

Er is in 2022 niets gewijzigd in de statutaire doelstellingen.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Kerk in Actie in de bestuursvergaderingen

In de bestuursvergaderingen van de dienstenorganisatie is Kerk in Actie op twee punten nadrukkelijk aan de orde geweest.

Kerk in Actie en de PSDV

De Protestantse Kerk en haar rechtsvoorgangers bieden al decennialang diaconaal vakantiewerk aan. Sinds 2009 gebeurt dat via de kerkelijke stichting PSDV, onderdeel van de Protestantse Kerk. Vanuit Kerk in Actie ondersteunen we het vakantiewerk met een financiële bijdrage.

Maar we ervaren dat onze manier van samenwerken begint te wringen. De dienstenorganisatie groeit steeds meer toe naar een compactere organisatie die vooral de kracht van lokale kerkelijke gemeenten wil versterken. De PSDV is op haar beurt actief op zoek naar andere partners om het diaconale vakantiewerk duurzaam te kunnen blijven doen. Om deze partners meer zeggenschap te geven, is een aanpassing van de organisatiestructuur nodig. De PSDV heeft daarbij te kennen gegeven dat ze niet langer een kerkelijke stichting wil zijn.

Samen hebben we gezocht naar een nieuwe visie op onze samenwerking. We zetten in op de kracht van lokale gemeenten bij het ondersteunen van het diaconale (vakantie)werk, op goed partnerschap en op gebruik van de 'goede stenen' van Nieuw Hydepark. In de nieuwe opzet wordt de PSDV een zelfstandige stichting. In 2023 wordt een en ander verder uitgewerkt.

Niet-gelabelde inkomsten

Het bestuur ontving vanuit Kerk in Actie een voorstel om niet-gelabelde inkomsten niet langer te verdelen via vaste verdeelsleutels, maar gebaseerd op de realisatie in de afgelopen periode en een inschatting van de benodigde middelen per programma in de komende periode. Het bestuur heeft besloten tot een jaarlijkse vaststelling van de verdeelsleutel. Het proces wordt halfjaarlijks geëvalueerd onder leiding van de manager buitenland en de programma-leider van Kerk in Actie, waarbij de toewijzing kan wijzigen. De motivering wordt in de begroting 2023 opgenomen.

Gedragcodes

De dienstenorganisatie en (als onderdeel daarvan) Kerk in Actie hechten veel waarde aan goed bestuur en verantwoorde fondsenwerving en besteding van gelden. We onderschrijven essentiële gedragscodes, houden ons aan de betreffende regelgeving en dragen bijbehorende keurmerken.

Code Goed Bestuur voor goede doelen

Het bestuur en de directie van de dienstenorganisatie onderschrijven de Code Goed Bestuur voor goede doelen en de Nederlandse Corporate Governance Code, en ze handelen hiernaar. Deze codes dragen bij aan een goede bestuurlijke inrichting van een onderneming en goed ondernemerschap. Hieronder vallen ook integer en transparant handelen, een goed toezicht hierop, en het afleggen van verantwoording over het uitgeoefende toezicht.

Accountant en auditcommissie

Een onafhankelijke externe accountant, KPMG Accountants BV in Utrecht, voert controles uit op onze organisatie. KPMG is na een selectie op 28 oktober 2020 aangewezen als registeraccountant van de Protestantse Kerk in Nederland, door het moderamen van de synode.

De accountant woont de vergaderingen bij van de auditcommissie die door het bestuur is ingesteld. De auditcommissie ondersteunt het bestuur van de dienstenorganisatie bij het uitvoeren van de verantwoordelijkheden op het terrein van (financieel) toezicht. In 2008 is daarvoor een auditreglement vastgesteld.

De auditcommissie bestaat uit drie externe leden (mevr. A. van Dalen-Rietveld, dhr. P.W. Bos en dhr. R.W. de Graaf) en twee bestuursleden (mevr. J.M. van Lieshout en dhr. M. van Ginkel RA). De overige leden zijn de algemeen directeur, de teamleider Finance & Control en een afgevaardigde namens de accountant. De auditcommissie heeft in 2022 tweemaal vergaderd.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Gedragscode fondsenwerving, ISO 9001 en Partos 9001

Kerk in Actie heeft een CBF-erkenning en houdt zich aan de erkenningsregels van het CBF en de wet- en regelgeving rond fondsenwerving en integriteit. Het CBF houdt extern toezicht op een verantwoorde fondsenwerving. In december 2021 hebben we bericht gekregen dat Kerk in Actie de CBF-erkenning mag voortzetten. In november 2021 hebben we ook het ISO 9001-certificaat ontvangen. Begin oktober 2022 vond er een herbeoordeling plaats door een externe auditor, met positief resultaat: Kerk in Actie blijft ISO-gecertificeerd.

Naast het ISO 9001-certificaat heeft Kerk in Actie een Partos 9001-verklaring gekregen. Dit keurmerk is ontwikkeld door Partos, de branchevereniging voor ontwikkelingssamenwerking. Het is een toepassing van ISO 9001 in de ontwikkelingssector, die rekening houdt met de specifieke omstandigheden van ons werk(veld).

Kerk in Actie heeft daarnaast eigen aanvullende normen vanuit het evangelie en de kerkorde. Zo beschouwen we loterijen als ethisch ongewenst, we ontvangen geen inkomsten uit opbrengsten van goededoelenloterijen.

We hebben een intern beleid voor communicatie-uitingen die (mede) bedoeld zijn om fondsen te werven. Dan gaat het bijvoorbeeld over het op een waardige en respectvolle manier in beeld brengen van projecten en doelgroepen.

Onze fondsenwerving vindt voor een belangrijk deel plaats door lokale diaconieën en zwo-groepen (zending, werelddiaconaat en ontwikkelingssamenwerking). Deze groepen hebben een regulerend effect omdat ze heel betrokken en kritisch zijn.

Communicatie met belanghebbenden

De Protestantse Kerk - waarvan Kerk in Actie onderdeel uitmaakt - is een van de grootste vrijwilligersorganisaties van Nederland. Naast vrijwilligers zijn er nog vele andere belanghebbenden. We noemen hier de ambtsdragers (ouderlingen, ouderling-kerkrentmeesters, diakenen, predikanten en kerkelijk werkers) en de donateurs.

Contact met kerken, kerkleden en donateurs

In het contact met de vele belanghebbenden streven we naar transparante en open communicatie.

Die communicatie vindt op allerlei momenten en in allerlei vormen plaats. We maken onderscheid tussen:

- **Communicatie met lokale kerken en kerkgangers**
We informeren hen via collecten, collecte-informatie (o.a. presentaties en filmpjes), berichten in het kerkblad, en folders in de kerk.
- **Communicatie met donateurs**
We informeren hen via e-mailnieuwsbrieven, het magazine *Petrus* en online kanalen zoals de website.
- **Communicatie met diakenen en ZWO-leden**
We informeren hen via o.a. e-nieuwsbrieven en het magazine *#protestant*.

Contact met partnerorganisaties

De Protestantse Kerk in Nederland heeft ook contact met allerlei partnerorganisaties zoals:

- Gelieerde instellingen - bijvoorbeeld Stichting Kerkelijk Geldebeheer, de Protestantse Theologische Universiteit en de modulaire uitvoeringsorganisaties (IZB, GZB en HGJB).
- Belangenverenigingen - bijvoorbeeld de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk en de Federatie van Diaconieën.

Verder is de Protestantse Kerk in Nederland lid van de Raad van Kerken in Nederland en van internationale organisaties zoals de Wereldraad van Kerken, ACT Alliance, World Communion of Reformed Churches, Lutheran World Federation en de Conference of European Churches. Ze onderhoudt ook contact met partnerkerken in binnen- en buitenland.

Klachten en integriteit

De dienstenorganisatie heeft een klachtenprocedure en een klachtenformulier, in overeenstemming met artikel 15 van de generale regeling. Ze zijn beschikbaar via protestantsekerk.nl/klacht. Het klachtenregister over het jaar 2022 wordt besproken en vastgesteld in de bestuursvergadering van 20 maart 2023. Hiernaast heeft de dienstenorganisatie een klokken-luidersregeling via een extern meldpunt (Gimd). Dit is ondergebracht in een meldprocedure. Zo is voor medewerkers/vrijwilligers duidelijk hoe en bij wie zij zich kunnen melden in geval van misstanden. Het meldpunt heeft bericht dat er in 2022 vanuit de dienstenorganisatie (medewerkers/vrijwilligers) geen beroep is gedaan op de vertrouwenspersoon over klachten van grensoverschrijdend gedrag of meldingen over integriteitskwetsies.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

1.9 Financieel beleid en resultaten

Tot slot van het bestuursverslag kijken we naar de financiën. We geven een schets van de kerncijfers en het resultaat over 2022, en we benoemen enkele hoofdpunten van ons financiële beleid. In de jaarrekening, die hierna volgt, gaan we dieper in op de cijfers.

Kerncijfers

Deze kerncijfers geven een beknopte weergave van de financiën van Kerk in Actie.

Kerncijfers Kerk in Actie	Norm	Begroting 2023	Rekening 2022	Rekening 2021	Rekening 2020
Balanstotaal in € 1.000		20.144	26.931	25.538	27.419
Resultaat		-3.394	1.396	-1.908	1.456
Baten in € 1.000 (*)		26.954	39.533	26.673	28.342
Lasten in € 1.000		30.348	38.138	28.582	26.886
Bestedingspercentage baten		94,7%	83,0%	89,6%	81,1%
Bestedingspercentage lasten	min. 70%	84,1%	86,0%	83,6%	85,5%
Kosten fondsenwerving in %	max. 12,5%	12,5%	14,0%	13,7%	12,5%
Kosten beheer & administratie in %	5-6%	5,1%	4,2%	4,8%	2,8%
Personele lasten in € 1.000		3.440	2.648	2.539	2.549
Ziekteverzuim in %		4,0%	6,3%	7,8%	4,6%
Basisformatie in fte		34,5	27,9	29,2	28,4
Bijzondere formatie in fte		3,0	3,3	4,0	3,7

Financiën

Continuïteitsreserve

Kerk in Actie is onderdeel van de Protestantse Kerk. Die kent in haar eigen vermogen een algemene risico-reserve. Deze reserve geldt deels als continuïteits-reserve: een 'buffer' voor onverwachte tegenvallers, waarvan Kerk in Actie ook gebruik kan maken.

Reserves en fondsen

Het eigen vermogen van Kerk in Actie is onderverdeeld in reserves en fondsen.

- **Reserves (€ 15.030k)**
De reserves van Kerk in Actie vallen in de categorie 'bestemmingsreserves'. Bestedingen van deze bestemmingsreserves dienen plaats te vinden

binnen de gegeven algemene bestemming.

Binnen deze algemene bestemmingen kunnen de bestedingen door het bestuur worden bepaald. Bij de gevormde bestemmingsreserves mag het niet om een verplichting gaan.

- **Fondsen (€ 11.034k)**

Deze bestemmingsfondsen zijn alleen te gebruiken voor de specifieke bestemming die is bepaald door derden (gevers of overheid).

Beleid bestemmingsreserves

Kerk in Actie wijst jaarlijks de bedragen toe voor de steunverlening aan partners en projecten. Dat gebeurt op grond van de begroting van Kerk in Actie, die is vastgesteld door de kleine synode.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Als de steunverlening aan bepaalde projecten vertraagd is of om specifieke redenen door de relatiebeheerders niet aan een project wordt toegekend, vloeien de gelden die niet besteed zijn terug in *revolving funds*. Deze bestemmingsreserves kunnen gebruikt worden om in een volgend jaar eventuele tekorten te dekken. Zo kunnen we bijvoorbeeld voorkomen dat een onverwachte daling van inkomsten leidt tot vermindering van steun die al aan partners is toegezegd. De *revolving funds* fungeren zo als egalisatiereserve voor de doelen waarvoor de gelden zijn bestemd.

De normering van de *revolving funds* is bepaald door het uitgangspunt dat Kerk in Actie voldoende reserves wil aanhouden om voor een periode van vijf jaar de bestaande programmering te kunnen blijven uitvoeren. Hiervoor is het nodig om (financiële) risico's zo mogelijk af te dekken. Conform de berekening in de begroting 2023 is de hoogte van de norm bepaald op € 12,8 mln.

Ten opzichte van deze norm geven bestemmingsreserves eind 2022 het volgende beeld:

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Stand ult. 2021	Resultaat 2022	Stand ult.2022	Norm	Meer/ minder
Programma's Kerk in Actie:					
Revolving fund Werelddiaconaat	7.022	0	7.022	5.525	1.497
Revolving fund Zending	6.191	-602	5.589	3.300	2.289
Revolving fund Noodhulp	0	2.055	2.055	3.130	-1.075
Egalisatiereserve diaconaal werk	118	246	364	845	-481
	13.331	1.699	15.030	12.800	2.230

Resultaat 2022 Kerk in Actie

Resultaatbestemming

Het boekjaar 2022 sluit met een positief resultaat van € 1.396k, wat € 3.396k hoger is dan begroot. Dit verschil heeft nagenoeg geheel betrekking op de noodhulpacties voor Oekraïne. Van dit resultaat is een bedrag van € 2.179k toegevoegd aan de bestemmingsreserves, begroot was een onttrekking van € 2.000k. Een bedrag van € 782k is onttrokken aan de bestemmingsfondsen. Hiervan heeft € 2.913k betrekking op de actie voor Oekraïne.

Baten

De totale baten in 2022 bedragen € 39.533k en komen hiermee € 11.774k hoger uit dan begroot. Dit is voornamelijk toe te schrijven aan de opbrengst

ad € 11.000k uit de SHO/Giro555-actie voor Oekraïne en een eenmalige opbrengst uit het liquidatiesaldo van de Stichting het Fonds Jurrewitz van € 984k. De overige baten waren per saldo nagenoeg gelijk aan de begroting.

Lasten

De totale lasten in 2022 bedragen € 38.138k, wat € 8.380k hoger is dan begroot. De voornaamste oorzaak hiervan is de projectbesteding voor de actie voor Oekraïne ad € 7.909k.

Bestedingsratio's

De kosten van Kerk in Actie zijn naar bestedingscategorieën in specifieke ratio's uitgedrukt. Dit ziet er als volgt uit:

Ratio's Kerk in Actie	Norm	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021	Rekening 2020
<i>% ten opzichte van de totale lasten</i>					
Doelbestedingen subsidies en bijdragen		70,7%	63,8%	63,0%	65,6%
Doelbestedingen via eigen organisatie		15,3%	20,0%	20,6%	19,9%
		86,0%	83,8%	83,6%	85,5%
<i>% ten opzichte van de totale baten</i>					
Werving baten		9,8%	10,9%	11,6%	11,5%
Kosten beheer en administratie	5-6%%	4,2%	5,3%	4,8%	3,0%
		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
<i>% ten opzichte van de totale lasten</i>					
Doelbestedingen subsidies en bijdragen	60-70%	68,6%	68,4%	67,5%	62,3%
Doelbestedingen via eigen organisatie		14,8%	21,5%	22,1%	18,8%
		83,4%	89,9%	89,6%	81,1%
<i>% t.o.v. opbrengst fondsenwerving</i>					
Kosten fondsenwerving	max.12,5%	14,0%	12,5%	13,7%	12,5%

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Doelbestedingen

Subsidies en bijdragen

Hierbij gaat het om de direct met partners overeengekomen projectfinancieringen. Dit percentage geeft aan hoeveel procent van de baten aan directe steunverlening wordt besteed.

Via eigen organisatie

Het gaat hier om activiteiten die in het kader van de doelstelling vanuit de eigen organisatie – en dus niet via partners – worden uitgevoerd. Deze activiteiten liggen onder andere op het gebied van binnenlands diaconaat, noodhulp, en communicatie en voorlichting.

Kosten beheer en administratie

Dit zijn de kosten van de directie en de onderdelen

Facilitaire zaken (incl. huisvesting), Informatisering en automatisering, Finance & control, en HR, die aan Kerk in Actie worden doorberekend op basis van de begrote bezetting.

Werving baten

Hieronder verstaan we de kosten voor eigen fondsenwerving die specifiek betrekking hebben op de werving van de opbrengsten uit collecten, giften en schenkingen, nalatenschappen, en bijdragen van andere organisaties.

Kosten fondsenwerving

Het percentage kosten fondsenwerving wordt berekend door de kosten werving baten te delen door de daadwerkelijke opbrengsten van particulieren, plus bijdragen van andere organisaties. De norm is 12,5%.

1.10 Verantwoording ten behoeve van de Samenwerkende HulpOrganisaties (SHO)

Gegevens ten behoeve van berekening verdeelsleutel SHO (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022
Omvang van de geboden noodhulp en hulp bij wederopbouw	5.540	6.550	7.190
Opbrengsten uit eigen fondsenwerving	27.298	26.274	28.506

De noodhulp- en wederopbouw gelden zijn exclusief SHO-gelden en exclusief de als administratief penvoerder of horizontale lead naar andere organisaties doorgezette gelden.

Financiële (eind)verantwoording ultimo 2022 Samenwerkende HulpOrganisaties

Beiroet (bedragen x € 1,00)	Periode 7-8-2020 t/m 6-8-2022					
	Boekjaar		Totaal	Tot en met boekjaar		Totaal
<i>Baten</i>						
Baten uit SHO-acties			0	1.043.302		1.043.302
DM baten			0	0		0
Totaal baten			0	1.043.302		1.043.302
Voorbereiding en coördinatie			0	73.031		73.031
Beschikbaar voor hulpactiviteit			0	970.271		970.271
(UO = Uitvoerende organisatie) (IK = Internationale koepel)	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopb.	Totaal	Noodhulp	Wederopb.	Totaal
<i>Bestedingen ter plaatse</i>						
verstrekke steun via de UO	0	369.671	369.671	293.612	676.059	969.671
verstrekke steun via de IK	0	0	0	0	0	0
verstrekke steun via Kerk in Actie	0	0	0	600	0	600
	0	369.671	369.671	294.212	676.059	970.271

Corona (bedragen x € 1,00)	Periode 6-5-2021 t/m 30-6-2022					
	Boekjaar		Totaal	Tot en met boekjaar		Totaal
<i>Baten</i>						
Baten uit SHO-acties			0	399.538		399.538
DM baten			0	414.434		414.434
Totaal baten			0	813.972		813.972
Voorbereiding en coördinatie			0	56.978		56.978
Beschikbaar voor hulpactiviteit			0	756.994		756.994
(UO = Uitvoerende organisatie) (IK = Internationale koepel)	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopb.	Totaal	Noodhulp	Wederopb.	Totaal
<i>Bestedingen ter plaatse</i>						
verstrekke steun via de UO	496.876	0	496.876	756.994	0	756.994
verstrekke steun via de IK	0	0	0	0	0	0
verstrekke steun via Kerk in Actie	0	0	0	0	0	0
	496.876	0	496.876	756.994	0	756.994

Oekraïne (bedragen x € 1,00)	Periode 28-2-2022 t/m 31-12-2022					
	Boekjaar		Totaal	Tot en met boekjaar		Totaal
<i>Baten</i>						
Baten uit SHO-acties	11.000.000		11.000.000	11.000.000		11.000.000
DM baten			0			0
Totaal baten	11.000.000		11.000.000	11.000.000		11.000.000
Voorbereiding en coördinatie	231.440		231.440	231.440		231.440
Beschikbaar voor hulpactiviteit	10.768.560		10.768.560	10.768.560		10.768.560
(UO = Uitvoerende organisatie) (IK = Internationale koepel)	Boekjaar			Tot en met boekjaar		
	Noodhulp	Wederopb.	Totaal	Noodhulp	Wederopb.	Totaal
<i>Bestedingen ter plaatse</i>						
verstrekke steun via de UO	5.859.526	0	5.859.526	5.859.526	0	5.859.526
verstrekke steun via de IK	243.245	0	243.245	243.245	0	243.245
verstrekke steun via Kerk in Actie			0			0
	6.102.771	0	6.102.771	6.102.771	0	6.102.771

2. Jaarrekening

Op de volgende pagina's presenteren we de financiële cijfers van Kerk in Actie in 2022, met daarbij een toelichting.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023

(mede) betrekking heeft
KPMG Accountants N.V.

2.1 Balans (na resultaatbestemming)

Activa (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Vorderingen en overlopende activa		20.072	16.040
Liquide middelen		6.859	9.498
Vlottende activa	1	26.931	25.538
Totaal activa		26.931	25.538

Passiva (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Reserves en fondsen			
<i>Reserves</i>			
Bestemmingsreserves		15.030	13.331
<i>Fondsen</i>			
Bestemmingsfondsen		11.034	11.336
Totaal reserves en fondsen	2	26.064	24.667
Voorzieningen	3	126	122
Kortlopende schulden	4	741	750
Totaal passiva		26.931	25.538

2.2 Staat van baten en lasten

Baten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Baten van particulieren	5	24.086	24.144	22.820
Baten van verplichte bijdragen van gemeenten	6	315	315	473
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	7	1.641	1.600	1.624
Baten van andere organisaties zonder winststreven	8	13.464	1.700	1.738
Totaal geworven baten		39.506	27.759	26.656
Baten uit dienstverlening	9	1	0	18
Overige baten		26	0	0
Totaal baten		39.533	27.759	26.673

Lasten (x € 1.000)	Ref.	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Besteed aan doelstellingen				
Zending		6.812	7.691	6.565
Werelddiaconaat		9.034	10.488	8.465
Noodhulp		15.140	5.128	7.437
Binnenlands diaconaat		1.830	1.642	1.426
	10	32.816	24.950	23.892
Wervingskosten		3.729	3.230	3.306
Kosten beheer en administratie		1.593	1.579	1.384
Totaal lasten		38.138	29.759	28.582
Saldo voor financiële baten en lasten		1.396	-2.000	-1.908
Saldo financiële baten en lasten		0	0	0
Saldo van baten en lasten		1.396	-2.000	-1.908

2.3 Resultaatverdeling

Resultaatverdeling (totaal) (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Bestemmingsreserves	1.699	-2.000	2.865
Bestemmingsfondsen	-302	0	-4.773
Totaal reserves en fondsen	1.396	-2.000	-1.908

De verdeling naar bestemmingsreserves en fondsen is als volgt:

Resultaatverdeling (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Bestemmingsreserves Kerk in Actie			
• Revolving Fund Werelddiaconaat/kinderen in de knel	0	-382	1.580
• Revolving Fund Zending	-602	-600	1.393
• Revolving Fund Noodhulp	2.055	-1.106	0
• Egalisatiereserve diaconaal werk	246	87	-108
	1.699	-2.000	2.865
Bestemmingsfondsen Kerk in Actie			
• Programma werelddiaconaat	-3.411		-184
• Programma Zending	-1.065		-2.289
• Programma noodhulp	1.596		-1.020
	-2.880	0	-3.493
Noodhulpfondsen Kerk in Actie			
• Libanon (Beiroet)	-232		-430
• Indonesië (Sulawesi)	-1		-192
	-233	0	-622
Noodhulpfondsen Kerk in Actie via de SHO			
• Libanon (Beiroet)	-41		-399
• Samen in actie voor Oekraïne	3.091		
• Samen in actie tegen Corona	9		-9
	3.059	0	-408
Overige fondsen Kerk in Actie			
• Projectenfonds EO Metterdaad	-43		-55
• Projectenfonds particuliere schenkingen	-198		-188
• (Wereld-)diaconale fondsen	-7		-7
	-248	0	-250
Totaal reserves en fondsen	1.396	-2.000	-1.908

2.4 Kasstroomoverzicht

Kasstroomoverzicht (indirecte methode) (x € 1.000)	Ref.	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Saldo van baten en lasten		1.396	-1.909
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Voorzieningen	3	4	-18
Vorderingen en overlopende activa	1	-4.032	-3.915
Kortlopende schulden	4	-9	45
Kasstroom uit operationele activiteiten		-4.037	-3.889
Mutatie geldmiddelen		-2.639	-5.798

Verloop liquide middelen (x € 1.000)	Ref.	2022	2021
Stand per 1 januari		9.498	15.294
Mutatie boekjaar		-2.639	-5.798
Stand per 31 december	1	6.859	9.498

2.5 Toelichting behorende tot de jaarrekening 2022

Algemeen

Kerk in Actie is onderdeel van de Protestantse Kerk in Nederland en haar dienstenorganisatie, gevestigd te Utrecht, Joseph Haydnlaan 2a, een kerkgenootschap dat is ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 302.58.482.

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van het binnen- en buitenlandwerk voor zending en diaconaat dat wordt uitgevoerd onder de naam Kerk in Actie.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2022 dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2022.

Toegepaste grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn Fondsenwervende Organisaties (richtlijn RJ 650).

Presentatie- en functionele valuta

Deze jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van het kerkgenootschap. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt, en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Stelselwijziging

Tot 1 januari 2022 werden de kosten voor de werving van baten en voor beheer en administratie volledig ten laste gebracht van de specifiek voor de programma's van Kerk in Actie geworven baten. Vanaf het boekjaar 2022 heeft Kerk in Actie besloten dat er ook een toerekening hiervan aan de algemene inkomsten zal plaatsvinden, die is gebaseerd op de werkelijke percentages fondsenwerving en beheer en administratie. Deze methode sluit beter aan op de berekening van de (interne) normen en ratio's die voor de kosten voor werving van baten en beheer en administratie zijn vastgesteld en hetgeen in de sector gebruikelijk is. Voor de jaarrekening 2022 betekent dit een verschuiving van de reserves naar de fondsen, daar er relatief minder kosten ten laste van de specifiek ontvangen baten worden gebracht. De baten met een specifieke bestemming die in het boekjaar niet zijn besteed, worden via de resultaatsbestemming verantwoord als bestemmingsfondsen. De vergelijkende cijfers over 2021 zijn aangepast. De wijziging heeft alleen impact op de resultaatsverdeling, niet op het totaalresultaat van Kerk in Actie, noch op het totaal van het eigen vermogen (totaal van reserves en fondsen).

Grondslagen voor waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Activa worden in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de activa een kostprijs of een waarde hebben waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare

wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen, worden niet in de balans opgenomen maar verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen. In de balans opgenomen activa of verplichtingen blijven in de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot de activa of de verplichtingen. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Activa of verplichtingen worden niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de activa of verplichtingen aan een derde zijn overgedragen. Ze blijven echter in de balans verwerkt indien transacties niet leiden tot een belangrijke wijziging in de economische realiteit met betrekking tot de betreffende activa of verplichtingen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit leidt tot het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van activa of een vermindering van verplichtingen, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van activa of een vermeerdering van verplichtingen, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Vorderingen, overlopende activa en overige activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs op basis van de effectievere rentemethode, verminderd met het bijzondere waardevermindingsverlies.

Schulden op korte termijn

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Reserves en fondsen

Het eigen vermogen van Kerk in Actie heeft een bijzonder karakter. Kerk in Actie is gehouden dit vermogen slechts aan te wenden in overeenstemming met de doelstelling waartoe ze in het leven is geroepen. De presentatie van het eigen vermogen in de balans wordt onderscheiden in:

- Bestemmingsreserves: besteding hiervan kan alleen indien dit binnen de gegeven bestemming plaatsvindt. De gevormde bestemmingsreserves mogen geen verplichting betreffen.
- Bestemmingsfondsen: dit deel van het eigen vermogen is vanwege de specifieke bestemming die door 'derden' is bepaald alleen aan te wenden voor de specifieke bestemming.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de

balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk activum gepresenteerd.

Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal een jaar is. De hoogte van de pensioenvoorziening voor oud-medewerkers van de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN) en oud-zendingsmedewerkers is gebaseerd op een actuariële berekening, die periodiek wordt opgesteld.

Bestemmingsgiften

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, al dan niet via specifieke acties, worden afzonderlijk in de (toelichting op de) staat van baten en lasten opgenomen, onder vermelding van de aard van de bestemming. Ook de besteding hiervan wordt afzonderlijk vermeld.

Indien deze baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden verwerkt in de desbetreffende reserves en fondsen. Indien in een volgend jaar uit de reserve of het fonds wordt geput, wordt deze besteding enerzijds in de staat van baten en lasten verantwoord en anderzijds als mutatie in de desbetreffende reserves en fondsen weergegeven.

Baten van particulieren

- *Collecten*
Collectegelden worden verantwoord in het jaar waarin de collectegelden zijn ontvangen. Hieronder zijn tevens begrepen de gelden die van de plaatselijke kerkelijke gemeenten en diaconieën worden ontvangen.
- *Giften*
Giften worden verantwoord in het jaar waarin een specifieke actie heeft plaatsgevonden, dan wel in

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

het jaar van ontvangst indien geen specifieke actie heeft plaatsgevonden.

- **Nalatenschappen**

Nalatenschappen verwerkt in het verslagjaar waarin de akte van verdeling is ontvangen. Uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden verwerkt in het verslagjaar waarin deze zijn ontvangen.

Baten van verbonden en andere organisaties zonder winststreven

Bijdragen van verbonden en andere organisaties zonder winststreven voor de uitvoering van projecten of programma's waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden verantwoord op basis van de ontvangen bedragen dan wel de toezeggingen.

Baten van subsidies van overheden

Subsidies van overheden ontvangen voor de uitvoering van projecten of programma's waarbij de subsidiegever als financier of medefinancier optreedt, worden voor het bestede deel afzonderlijk onder de baten verantwoord.

Baten uit dienstverlening

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Personeelskosten

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend activum voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de Protestantse Kerk in Nederland.

Voor de beloningen met opbouw van rechten en sabbatical leave worden de verwachte lasten

gedurende het dienstverband in aanmerking genomen. Ontvangen bijdragen voortvloeiend uit levensloopregelingen worden in aanmerking genomen in de periode waarover deze bijdragen zijn verschuldigd. Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht.

Nederlandse pensioenregeling

De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat afhankelijk is van leeftijd, salaris en dienstjaren. De regeling is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW). De dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij Zorg en Welzijn, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar zijn derhalve in de jaarrekening verantwoord.

Kosten eigen fondsenwerving

De kosten fondsenwerving zijn bepaald op basis van de werkelijke personeels- en apparaatskosten van het team fondsenwerving van de afdeling Communicatie & Fondsenwerving. Deze is vermeerderd met de werkelijke directe kosten van de fondsenwervende activiteiten. Overige activiteiten op met name het gebied van communicatie en voorlichting die niet primair op fondsenwerving zijn gericht maar waarvan wel een fondsenwervende werking kan uitgaan, zijn niet als zodanig aangemerkt.

Toezeggingen financiële steun/hulpverlening

Verplichtingen financiële steun/hulpverlening komen geheel ten laste van het boekjaar waarin het besluit tot toekenning schriftelijk aan de steunontvanger is meegedeeld, ongeacht in welk boekjaar de financiële steun/hulpverlening wordt uitgekeerd. Daarbij is bepalend of de ontvangende partij recht kan doen gelden op een bepaald bedrag.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap,

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de Protestantse Kerk in Nederland en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder

normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening, worden verwerkt in de jaarrekening.

2.6 Toelichting op de balans

Activa

Alle activa worden aangehouden voor directe aanwending in het kader van de doelstelling.

Vlottende activa (1)

Vorderingen en overlopende activa (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Rekening courant Protestantse kerk	19.800	15.386
Bijdragen en subsidies	52	75
Baten SHO inzake Oekraïne	178	0
Collecten, giften en schenkingen	0	305
Af te wikkelen nalatenschappen	42	269
Vooruitbetaalde posten	0	4
Totaal vorderingen en overlopende activa	20.072	16.040

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. De rekening-courant-verhouding betreft uitsluitend een vordering op de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk waarvan Kerk in Actie onderdeel uitmaakt. Hierbij wordt opgemerkt dat deze renteloos is en dat er geen zekerheden zijn vereist.

Liquide middelen (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Banktegoeden	6.859	9.498
Totaal liquide middelen	6.859	9.498

De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

Passiva

Reserves en fondsen (2)

Bestemmingsreserves (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
<i>Revolving Fund Kinderen in de Knel:</i>		
Stand begin boekjaar	2.937	2.937
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-2.937	0
Stand einde boekjaar (gecorrigeerd)	0	2.937
<i>Revolving Fund Werelddiaconaat:</i>		
Stand begin boekjaar	4.085	8.235
Stelselwijziging reserves en fondsen		-5.709
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	4.085	2.526
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	2.937	1.559
Stand einde boekjaar	7.022	4.085
<i>Revolving Fund Zending:</i>		
Stand begin boekjaar	6.191	8.152
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	-3.338
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	6.191	4.814
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-602	1.377
Stand einde boekjaar	5.589	6.191
<i>Revolving Fund Noodhulp:</i>		
Stand begin boekjaar	0	2.991
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	-2.991
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	0	0
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	2.055	0
Stand einde boekjaar	2.055	0
<i>Egalisatiereserve diaconaal werk:</i>		
Stand begin boekjaar	118	226
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	4
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	118	230
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	246	-112
Stand einde boekjaar	364	118
Totaal bestemmingsreserves	15.030	13.331

Bestemmingsfondsen (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Bestemmingsfondsen programma's Kerk in Actie	5.702	8.582
Bestemmingsfondsen noodhulpacties Kerk in Actie	176	409
Bestemmingsfondsen noodhulpacties SHO	3.091	32
Overige fondsen	2.065	2.313
Totaal Fondsen	11.034	11.336

Bestemmingsfondsen programma's Kerk in Actie (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
<i>Programma Werelddiaconaat:</i>		
Stand begin boekjaar	5.546	0
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	5.730
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	5.546	5.730
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-3.411	-184
Stand einde boekjaar	2.135	5.546
<i>Programma Zending:</i>		
Stand begin boekjaar	1.065	0
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	3.354
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	1.065	3.354
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-1.065	-2.289
Stand einde boekjaar	0	1.065
<i>Programma Noodhulp</i>		
Stand begin boekjaar	1.971	0
Stelselwijziging reserves en fondsen	0	2.999
Stand begin boekjaar (gecorrigeerd)	1.971	2.999
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	1.596	-1.028
Stand einde boekjaar	3.567	1.971
Totaal bestemmingsfondsen programma's Kerk in Actie	5.702	8.582

Bestemmingsfondsen noodhulp Kerk in Actie (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
<i>Indonesië (Sulawesi):</i>		
Stand begin boekjaar	0	192
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	0	-192
Stand einde boekjaar	0	0
<i>Ramp Libanon</i>		
Stand begin boekjaar	409	839
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-233	-430
Stand einde boekjaar	176	409
Totaal bestemmingsfondsen noodhulp Kerk in Actie	176	409

Bestemmingsfondsen noodhulp SHO (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
<i>Samen in actie voor Oekraïne:</i>		
Stand begin boekjaar		
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	3.091	0
Stand einde boekjaar	3.091	0
<i>Samen in actie tegen corona:</i>		
Stand begin boekjaar	-9	0
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	9	-9
Stand einde boekjaar	0	-9
<i>Explosie Beiroet:</i>		
Stand begin boekjaar	41	440
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-41	-399
Stand einde boekjaar	0	41
Totaal bestemmingsfondsen noodhulp SHO	3.091	32

Overige bestemmingsfondsen (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
<i>Projectenfonds EO Metterdaad:</i>		
Stand begin boekjaar	49	104
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-43	-55
Stand einde boekjaar	6	49
<i>Proj.fonds particuliere schenkingen:</i>		
Stand begin boekjaar	2.033	2.221
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-198	-188
Stand einde boekjaar	1.835	2.033
<i>(Wereld-)diaconale fondsen:</i>		
Stand begin boekjaar	231	238
Bij / Af: resultaatbestemming exploitatieresultaat	-7	-7
Stand einde boekjaar	224	231
Totaal overige bestemmingsfondsen	2.065	2.313

Voorzieningen (3)

Voorzieningen (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Pensioenvoorzieningen	126	122
Totaal voorzieningen	126	122

Pensioenvoorzieningen

Dit betreffen pensioenregelingen voor oud-medewerkers van de Gereformeerde Kerken in Nederland (GKN) en oud-zendingsmedewerkers. Uitgangspunt voor deze voorziening vormt een actuariële berekening, die periodiek wordt opgesteld. Voor de actuariële berekening zijn de volgende maatstaven gehanteerd: rekenrente 4%, sterftetabel GBM/V. 1995-2000 met drie jaar leeftijdsterugstelling. Aan de voorziening voor pensioenen voor Indonesische medewerkers liggen overeenkomsten ten grondslag tussen de GKN en de desbetreffende partijen.

Verloop voorzieningen (x € 1.000)	Balans 1-1-2022	Bij	Af	Dotatie	Balans 31-12-2022
<i>Pensioenvoorzieningen</i>					
Fonds pensioenreglement GKN	76	9	13	6	78
Pensioenvoorz. Ned. medewerkers	46	11	9		48
Totaal voorzieningen	122	20	22	6	126

Kortlopende schulden (4)

De schulden op korte termijn (< 1 jr.) bedragen als volgt:

Schulden op korte termijn (x € 1.000)	Balans 31-12-2022	Balans 31-12-2021
Verplichtingen steunverlening aan partners (korter dan een jaar)	0	163
Crediteuren en partnerbetalingen onderweg	395	413
Niet-opgenomen verlofdagen	120	62
Accountantskosten	40	0
Diversen	28	9
	583	647
<i>Vooruitontvangen posten</i>		
Fondsen op naam	158	103
	158	103
Totaal schulden op korte termijn	741	750

Niet in de balans opgenomen activa en/of verplichtingen

Meerjarige subsidieverplichtingen Kerk in Actie

Jaarlijks worden voorwaardelijke verplichtingen vermeld inzake de steunverlening door Kerk in Actie op grond van de ontbindende voorwaarden die in de contracten voor subsidieverlening zijn opgenomen. Meerjarige subsidieverplichtingen worden aangegaan met een ontbindende voorwaarde. Dit vanwege het feit dat Kerk in Actie zelf geen 'gegarandeerde' inkomsten heeft en grotendeels afhankelijk is van de baten uit eigen fondsenwerving.

Aan het begin van elk jaar wordt, mede op grond van de aanwezige bestemmingsreserves en fondsen van

Kerk in Actie, beoordeeld of de subsidieverplichtingen gestand kunnen worden gedaan. Onderstaand zijn deze meerjarige verplichtingen weergegeven en uitgedrukt in relatie tot de beschikbare middelen, te weten de betreffende reserves en fondsen ultimo 2022 minus de gestelde norm, én de verwachte middelen voor (directe) steunverlening volgens de begroting 2023.

Uit dit overzicht blijkt dat de beschikbare reserves plus de begrote middelen voor 2022 ruim voldoende dekking bieden voor de voorwaardelijk aangegane subsidieverplichtingen.

Programma (x € 1.000)	Voorwaardelijke subsidieverplichtingen				Uit reserves/ fondsen	Begro- ting 2023	Beschik- baar in 2023	Procentuele verplichting t.o.v. beschikbare middelen			
	2023	2024	2025 e.v.	Totaal				2023	2024	2025 e.v.	Totaal
<i>Programma's regulier:</i>											
Zending	4.628	1.032	125	5.784	5.589	5.908	11.590	40%	9%	1%	50%
Werelddiaconaat	5.298	2.541	322	8.161	9.157	6.793	15.385	34%	17%	2%	53%
Noodhulp	1.397	693	145	2.235	5.622	5.363	11.384	12%	6%	1%	20%
Diaconaal werk binnenland	864	288	134	1.286	364	897	1.334	65%	22%	10%	96%
Subtotaal	12.187	4.554	726	17.466	20.732	18.961	39.693	31%	11%	2%	44%
<i>Noodhulpacties:</i>											
Kerk in Actie	125	125	176	176	71%	0%	0%	71%			
SHO	411	411	3.091	3.091	13%	0%	0%	13%			
Subtotaal	536	0	0	536	3.267	0	3.267	16%	0%	0%	16%
Totaal	12.723	4.554	726	18.002	23.999	18.961	42.960	30%	11%	2%	42%

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na de balansdatum.

2.7 Toelichting op de baten

Baten van particulieren (5)

Baten van particulieren (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
<i>Collecten, giften en schenkingen:</i>			
Zending	3.302	5.180	4.441
Werelddiaconaat	5.926	9.041	9.853
Noodhulp	11.051	4.598	5.663
Diaconaat	1.980	1.581	1.258
	22.258	20.400	21.216
(waarvan via mailingacties)	(3.466)	(3.000)	(4.645)
<i>Nalatenschappen</i>			
Zending	91	1.099	246
Werelddiaconaat	400	2.512	1.301
Noodhulp	1.079	0	-2
Diaconaat	258	133	61
	1.828	3.744	1.605
Totaal	24.086	24.144	22.820

Kerk in Actie algemeen

Ten behoeve van het werk van Kerk in Actie is over 2022 een bedrag ontvangen van ruim € 3,2 mln. zonder specifieke doelbestemming binnen de programma's van Kerk in Actie. Dit bedrag is exclusief de algemene inkomsten

uit nalatenschappen die rechtstreeks over de programma's worden verdeeld. De toerekening van de ontvangen bedragen zonder doelbestemming aan de vier lijnen van het werk van Kerk in Actie vindt plaats op basis van de volgende verdeelsleutel.

Verdeelsleutel	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Binnenlands diaconaat	20,0%	12,5%	12,5%
Werelddiaconaat		46,5%	46,5%
Zending		41,0%	41,0%
Noodhulp	80,0%		
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%

Dit geeft de volgende financiële verdeling:

Verdeling algemene inkomsten (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Binnenlands diaconaat	644	634	515
Werelddiaconaat	0	2.361	1.917
Zending	0	2.082	1.690
Noodhulp	2.575	0	0
Totaal	3.219	5.077	4.122

Baten van verplichte bijdragen van gemeenten (6)

Verplichte bijdragen van gemeenten (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Heffing diaconaal quotum	315	315	473
Totaal financiële bijdragen	315	315	473

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven (7)

Baten verbonden organisaties (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Protestantse Kerk in Nederland (m.n. Zending)	1.641	1.600	1.624
Totaal	1.641	1.600	1.624

Baten van andere organisaties zonder winststreven (8)

Baten andere organisaties (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
<i>SHO noodhulpacties</i>			
Corona	0	0	400
Oekraïne	11.000	0	0
	11.000	0	400
<i>EO Metterdaad</i>			
Diverse projecten	291	400	341
	291	400	341
Stichting het fonds Jurrewitz (aandeel liquidatiesaldo)	984	0	0
Overige instellingen	1.189	1.300	997
	2.173	1.300	997
Totaal	13.464	1.700	1.738

Baten uit dienstverlening (9)

Baten uit dienstverlening (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Diversen	1		18
Totaal	1	0	18

2.8 Toelichting op de lasten

De totale uitgaven van de staat van baten en lasten dienen volgens de richtlijn RJ 650 te worden weergegeven conform het onderstaande model.

Lasten doelstellingen (x € 1.000)	Programma- en overige activiteiten Kerk in Actie						
	Zending	Wereld- diaconaat	Noodhulp	Binnenl. diaconaat	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Verstrekte (project)subsidies/ (project)bijdragen	4.931	7.139	13.880	1.031	26.981	18.988	18.008
Afdrachten aan verbonden (internat.) organisaties				14	14	51	25
Uitbesteed werk	14	2	29	122	167	50	18
Personeelskosten	936	637	608	465	2.645	2.904	2.539
Kantoor en algemene kosten	41	59	28	28	155	81	56
Medefinanciering andere programmalijnen	890	1.198	596	171	2.854	2.877	3.246
Totaal lasten doelstellingen	6.812	9.035	15.141	1.831	32.816	24.951	23.892

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370AVN d.d.
3 juli 2023
(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Lasten totaal	Lasten doelstellingen	Werving baten	Kosten beheer & adm.	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Verstrekte (project)subsidies/ (project)bijdragen	26.981			26.981	18.988	18.008
Afdrachten aan verbonden (internat.) organisaties	14			14	50	25
Uitbesteed werk	167	2.261		2.428	1.730	1.825
Personeelskosten	2.645	848	709	4.202	4.645	4.077
Huisvestingskosten			273	273	244	207
Kantoor en algemene kosten	155	16	611	782	580	555
Dotaties aan voorzieningen	0		0	0	45	23
Doorbelaste kosten B&A vanuit C&F	0	604		604	601	615
Medefinanciering andere programmalijnen	2.854			2.854	2.876	3.246
Totaal lasten	32.816	3.729	1.593	38.138	29.759	28.582

De kosten werving baten en de kosten beheer & administratie zijn doorbelaste kosten. Hierdoor zijn de personele kosten Kerk in Actie beperkt tot de personele lasten van de doelstellingen.

Besteed aan doelstellingen (10)

Kerk in Actie totaal (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
(Directe) Steunverlening			
• Subsidies en bijdragen	26.981	18.988	18.008
• Afdrachten contributies en dergelijke	14	51	25
• Activiteiten inclusief uitbesteed werk	167	50	18
Personeelskosten	2.645	2.904	2.539
Kantoor- en algemene kosten	155	81	56
Medefinanciering andere programmalijnen	2.854	2.877	3.246
Totaal Kerk in Actie	32.816	24.950	23.892

Zending (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
(Directe) Steunverlening			
• Subsidies en bijdragen	4.931	5.970	4.742
• Afdrachten contributies en dergelijke		17	0
• Activiteiten inclusief uitbesteed werk	14	0	7
Personeelskosten	936	795	872
Kantoor- en algemene kosten	41	27	21
Medefinanciering andere programmalijnen	890	883	923
Totaal zending	6.812	7.691	6.565

Werelddiaconaat (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
(Directe) Steunverlening			
• Subsidies en bijdragen	7.139	8.141	6.027
• Afdrachten contributies en dergelijke		23	0
• Activiteiten inclusief uitbesteed werk	2	0	7
Personeelskosten	637	1.085	780
Kantoor- en algemene kosten	59	36	20
Medefinanciering andere programmalijnen	1.198	1.204	1.631
Totaal werelddiaconaat	9.034	10.488	8.465

Noodhulp (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
(Directe) Steunverlening			
• Subsidies en bijdragen	13.880	3.980	6.430
• Afdrachten contributies en dergelijke		11	11
• Activiteiten inclusief uitbesteed werk	29	0	4
Personeelskosten	608	530	520
Kantoor- en algemene kosten	28	18	12
Medefinanciering andere programmalijnen	596	589	461
Totaal noodhulp	15.140	5.128	7.437

Binnenlands diaconaal werk (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
(Directe) Steunverlening			
• Subsidies en bijdragen	1.031	897	809
• Afdrachten contributies en dergelijke	14	0	14
• Activiteiten inclusief uitbesteed werk	122	50	0
Personeelskosten	465	494	368
Kantoor- en algemene kosten	28	0	2
Medefinanciering andere programmalijnen	171	201	232
Totaal binnenlands diaconaal werk	1.831	1.642	1.426

- Medefinanciering andere programmalijnen

2.9 Personeelskosten Kerk in Actie

Personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Bruto salarissen (incl.toeslagen)	1.774	1.939	1.671
Sociale lasten	289	296	264
Pensioenpremies	211	212	190
Reiskosten woon-werkverkeer	24	80	9
Ontvangen WAO-/Pensioen-/WW-uitkeringen			-15
Totaal personeelskosten	2.298	2.526	2.120
Gemiddelde basisformatie in fte's	27,9	30,1	29,2
Gemiddelde personeelskosten per fte (x € 1)	82.366	83.920	72.585

Overige personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Externe deskundigheid/uitzendkrachten	72	50	241
Reiskosten buitenland	131	125	81
Reiskosten binnenland	25	27	19
Opleidingskosten	26	32	10
Jubilea/afscheid personeel	1	32	11
Diversen	95	0	57
Totaal overige personeelskosten	350	266	419

Totaal personeelskosten (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
Kerk in Actie	2.648	2.792	2.539

Wat betreft de ontwikkeling/indexering van de loonkosten volgt Kerk in Actie de CAO Rijksoverheid.

2.10 Kosten directie

Personeelskosten directie (x € 1.000)	Rekening 2022	Begroting 2022	Rekening 2021
<i>Dienstverband</i>			
Aard (looptijd)	Onbepaald	Onbepaald	Onbepaald
Uren (voltijds werkweek)	40	40	40
Parttime percentage	100%	100%	100%
Periode	01/12	01/12	01/12
<i>Bezoldiging (x € 1.000)</i>			
Jaarinkomen:			
Bruto loon/salaris	118	117	112
Vakantiegeld	9	9	9
Eindejaarsuitkering	10	10	9
Variabel jaarinkomen	1		
Totaal jaarinkomen	138	136	130
Belastbare vergoedingen/bijtellingsen	9	10	10
Pensioenlasten	16	15	15
Overige beloningen op termijn			
Uitkeringen beëindiging dienstverband			
Totaal overige lasten en vergoedingen	24	25	25
Totaal bezoldiging	162	161	155

Het jaarinkomen van de directie bedroeg voor G.J. de Groot in 2022 € 138k (1 fte). Op dit jaarinkomen is conform de regeling Beloning Directeuren van goededoelenorganisaties een BSD-score van 555 punten van toepassing. Het hierbij behorende maximaal inkomen bedraagt € 174k per 1 juli 2022. Het jaarinkomen van G.J. de Groot past dus binnen het in de beloningsregeling opgenomen maximum. Ook het in de beloningsregeling opgenomen jaarinkomen inclusief belaste vergoedingen/bijtellingsen,

werkgeversbijdrage pensioen en overige beloningen op termijn bleven voor G.J. de Groot met een bedrag van € 162k binnen het in de regeling opgenomen maximum van € 216k per jaar. Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

In dit overzicht is de totale beloning vermeld voor alle werkzaamheden van de algemeen directeur, waarvan in 2022 19% aan Kerk in Actie is toegerekend.

2.11 Vaststelling

De kleine synode van de Protestantse Kerk in Nederland heeft de jaarrekening over het boekjaar 2022 behandeld en vastgesteld in de vergadering van 29 juni 2023.

Utrecht, 29 juni 2023

mr. drs. G.H. van der Waaij, voorzitter
drs. J.M. van Lieshout RA, secretaris

2.12 Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Deze controleverklaring is op de volgende bladzijden weergegeven.

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

In de statuten zijn geen bepalingen opgenomen ten aanzien van de bestemming van het saldo baten en lasten.

kerk in actie

Kerk in Actie

Postbus 456

3500 AL Utrecht

(030) 880 14 56

info@kerkinactie.nl

kerkinactie.nl

Kerk in Actie, mei 2023

ANBI

De Protestantse Kerk in Nederland, met alle daartoe behorende onderdelen zoals Kerk in Actie, is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en heeft daartoe een ANBI groepsbeschikking ontvangen. Kerk in Actie is geen eigen rechtspersoon, maar maakt organisatorisch deel uit van de Protestantse Kerk in Nederland. Kerk in Actie is vindbaar onder het RSIN-nummer van de Protestantse Kerk. Het RSIN-nummer van Kerk in Actie is het RSIN van de Protestantse Kerk in Nederland: 813612809.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport
2431994/23X00189370A/N d.d.

3 juli 2023

(mede) betrekking heeft.
KPMG Accountants N.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur, de auditcommissie en de kleine synode van Kerk in Actie van de Protestantse Kerk in Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Kerk in Actie te Utrecht (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Kerk in Actie per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2022;
- 2 de staat van baten en lasten over 2022; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Kerk in Actie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de auditcommissie en de kleine synode voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 'Fondsenwervende organisaties'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of Kerk in Actie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om Kerk in Actie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Kerk in Actie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De auditcommissie en de kleine synode zijn verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Kerk in Actie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Kerk in Actie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Kerk in Actie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de auditcommissie en de kleine synode onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 3 juli 2023

KPMG Accountants N.V.

J.L.C. van Sabben RA

Aanvullende informatie bij het jaarverslag Kerk in Actie 2022

Aantal leden/donateurs tijdens het boekjaar: 96.365

Aantal vrijwilligers (exclusief collectanten) tijdens het boekjaar: ± 20 (60 vertalers beschikbaar indien nodig)

Aantal collectanten tijdens het boekjaar: 5.568